

LUNDS
UNIVERSITET

“Det här med metoder att bli lyssnad på är nog
det vi jobbar på med varje, varje dag”

En kvalitativ intervjustudie om metoder för ungdomars
delaktighet i den svenska representativa demokratin

Tanya Möller Forastieri

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska institutionen

Kurskod: MRSK62

Termin: Vårterminen 2021

Handledare: Olof Beckman

Omfång: 16924 ord

**HUMAN
RIGHTS
STUDIES**
LUND UNIVERSITY

Sammanfattning

Syftet med den här uppsatsen är att få förståelse för hur det dubbla syftet med ungdomsråd att både lära ut om demokrati och ge inflytande åt ungdomar bör förstås utifrån syftena som ungdomar har med att vara delaktiga i demokratin. Studien operationaliseras genom kvalitativa intervjuer med sex ungdomar mellan 14-16 år från fyra kommunala ungdomsråd i kommuner med olika socioekonomiska förutsättningar för att uppnå åsiktsheterogenitet. Som teori används Michel Foucaults begrepp makt/kunskap, disciplinär makt och governmentality för att belysa maktaspekterna i ungdomarnas delaktighet och huruvida de uppfattar sig som jämlika medborgare och rättighetssubjekt i den svenska representativa demokratin som de genom rösträttsåldern utesluts från. Slutsatsen blir att det i syftet med ungdomsråd är inflytande som borde prioriteras framför att lära ut om demokrati för att anledningarna till att ungdomarna vill lära sig demokrati främst är för att kunna få mer inflytande genom att leva upp till vuxna normer om hur en person ska bete sig för att kunna bidra med sina perspektiv och kunskaper. Om Sverige ska behålla en stark och jämlik demokrati och prioritera barn och ungdomars mänskliga rättigheter bör istället kommunerna som håller i ungdomsråd fokusera på att finna sätt att låta ungdomarna utöva delaktighet och inflytande i den mån de själva vill, genom de metoder som de själva vill.

Nyckelord: demokrati, barn, ungdom, inflytande, delaktighet, ungdomsråd, Sverige

Abstract

“To find methods for being listened to is probably something we work on every, every day”¹ - a qualitative interview study about methods for young people's participation in the Swedish representative democracy”

The aim of this thesis is to gain an understanding about how the double purpose with youth councils to both teach democracy and to give youth an opportunity for influence ought to be understood based on the purposes that young people have with participating in democracy. The study is operationalised by qualitative interviews with six youths between the ages of 14-16 from four different municipal youth councils from municipalities with different socioeconomic status to achieve a heterogeneity of opinions. For my theory I use Michel Foucault's three concepts power/knowledge, disciplinary power and governmentality to illuminate the aspects of power in the participation of the youths and whether they perceive themselves as equal citizens and rights subjects in the Swedish representative democracy by which they are excluded through the voting age. The conclusion I reach is that the purpose of the youth councils should prioritize to give the youth an opportunity to have influence instead of teaching them about democracy, because the reasons they want to learn democracy mainly is to get a better chance to influence by living up to grown-ups norms about how they should behave and act to be able to contribute with their perspectives and knowledge. If Sweden is to maintain a strong and equal democracy and prioritize the human rights of children and young people, the municipalities that host the youth councils should focus on finding ways to let the youth participate and influence democracy in the extent they themselves want, and by the methods that they themselves prefer.

Keywords: democracy, children, youth, influence, participation, youth council, Sweden

---

¹ Fritt översatt av/Freely translated by Tanya Möller Forastieri.

Tack!

Tack till alla er ungdomar som ställt upp på intervju! Utan er hade uppsatsen inte varit möjlig att skriva. Jag önskar er det bästa i ert nutida och framtida engagemang!

Tack till er ungdomar som ställde upp på provintervjuer av min intervjuguide! Ni hjälpte mig att ställa bättre frågor så att jag också kunde få bättre svar.

Till sist tack till min handledare Olof Beckman för stöttning och feedback under uppsatsens gång!

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar	7
1.2 Källmaterial	9
2 Litteraturoversikt och tidigare forskning	14
2.1 Synen på ungdomars delaktighet i demokratin	14
2.2 Demokratityper och ungas medborgarskap	16
2.3 Inflytandeforum för unga	17
2.4 Sammanfattning	19
3 Metod och teori	21
3.1 Metod	21
3.1.1 Den kvalitativa intervjun	21
3.1.2 Forskningsetiska bedömningar	26
3.2 Teori	28
3.2.1 Makt/kunskap	30
3.2.2 Disciplinär makt	31
3.2.3 Governmentality	33
4 Analys	34
4.1 Respondenterna och ungdomsråden	34
4.2 Mönster	35
4.3 Applicering av Foucault	48
4.3.1 Makt/kunskap	49
4.3.2 Disciplinär makt	51
4.3.3 Governmentality	53
5 Slutsatser och diskussion	55
Referenser	58
Akademiska publikationer	58
Övrigt	60
Bilagor	62
Bilaga 1- Intervjuguide	62

1 Inledning

Sverige har idag överlag en stark demokrati. Valdeltagandet ökar liksom förtroendet för politiska partier, regering och riksdag.² År 2021 är det dessutom 100 år sedan det blev allmän rösträtt i Sverige och kvinnor kunde utöva sin rösträtt för första gången.

Samtidigt som demokratin generellt sett står stark finns det dock grupper av människor som hamnar utanför, där ungdomar är en av grupperna som i stor utsträckning inte känner sig delaktiga i samhället idag trots att intresset för politik och samhällsfrågor är stort och en del vill vara med och påverka på lokal nivå.³ Vad detta kan bero på går inte att kortfattat uttrycka, men att bristen på rösträtt i de allmänna valen för barn och ungdomar under 18 år är en faktor är inte långsökta eftersom detta är det tydligaste beviset på att en är en medborgare i den representativa demokratin.⁴ För att inkludera barn och ungdomar under 18 år har istället alternativa metoder för delaktighet skapats.

I den statliga utredningen “Låt fler forma framtiden! - Del A” (SOU 2016:5) från 2016 som har fokus på mellanvalsdemokrati, det vill säga möjligheten att utöva inflytande mellan de “allmänna” valen,⁵ tillägnas ett kapitel åt ungas delaktighet och inflytande i demokratin. Där radas ett antal exempel på metoder för delaktighet för barn och ungdomar upp. Bland dessa tas det upp inflytandeforum som kommuner håller i, föreningsengagemang, politiska partier och fritidsgårdar samt ungdomens hus.⁶ Ungdomar tillfrågas även om varför de inte är delaktiga i demokratin där vanliga svar är att de inte är intresserade, bland annat för att de inte tror att vuxna kommer lyssna och för att de inte upplever sig ha kunskap om hur de ska gå tillväga för att vara delaktiga.⁷ Dessa resultat återkommer både i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors (MUCF) rapport “Fokus 19 - det vore ju kul om de frågade nån gång” från

---

² SOU 2016:5. *Låt fler forma framtiden! Del A*. Betänkande av 2014 års Demokratiutredning – Delaktighet och jämlikt inflytande. Stockholm. s. 28.

³ SOU 2016:5. s. 47, 517-521.

⁴ *Regeringsformen*. (Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform t.o.m. SFS 2018:1903). 1 kap. “Statsskickets grunder” 1 §; Rebecca Stern. 2006. *The Child's Right to Participation : Reality or Rhetoric?* Department of Law, Uppsala University: Uppsala. s. 112-113.

⁵ SOU 2016:5. s. 27.

⁶ SOU 2016:5. s. 513-574.

⁷ SOU 2016:5. s. 517-519.

2019⁸ samt i den Ungdomspolitiska skrivelsen (Skr. 2020/21:105) från 2021 där ungdomars bristande kunskap om hur de ska gå tillväga lyfts men där det påpekas att antalet ungdomar som upplever att de kan påverka ökar.⁹ Utifrån detta blir det tydligt att det finns olika hinder för ungdomar att bli delaktiga i demokratin, och metoderna som erbjuds, samt kunskapen om dem, är ett av dem. Delaktighet är dessutom det område där mänskliga rättigheter och demokrati tydligast möts,¹⁰ och kopplar även till frågan om medborgarskap för barn.¹¹ Att fortsätta utveckla metoderna för delaktighet och inflytande i demokratin för barn och ungdomar är därför av vikt.

I den här uppsatsen studeras en av de vanligaste metoderna för att erbjuda inflytande för ungdomar i kommuner, nämligen ungdomsråd.¹² Ungdomsråd är en form av inflytandeforum där en mindre grupp av ungdomar träffas regelbundet, och rådet kan ha olika syften. I dessa ingår att anordna evenemang för ungdomar, vara en remissinstans, besluta om hur medel ska fördelas och att leda dialoger med andra ungdomar i kommunen och fungerar ofta som en länk mellan ungdomar i kommunen och politiker och tjänstemän.¹³ Ungdomsråd har funnits i Sverige redan sedan 1927,¹⁴ men de flesta källor uppger att diskussionen tog fart på riktigt runt 1980-1990-talet bland annat på grund av FN:s Världsunngomsår 1985 och att Sverige ratificerade FN:s konvention om barnets rättigheter (CRC) 1990.¹⁵ Idag finns ungdomsråd i ungefär hälften av Sveriges kommuner.¹⁶ Syftet med ungdomsråden har varierat historiskt där de till en början syftat till att ge ungdomar inflytande och genom det försöka få ungdomar att stanna kvar i gles- och landsbygdskommuner men har på senare tid övergått till att handla mer om att dels ge ungdomar inflytande i demokratin och dels att ge ungdomar kunskap om den demokratiska processen. Syftena med ungdomsråd är dock ofta flera och motstridiga.¹⁷ Det är i ljuset av den här utvecklingen av syftet med ungdomsråd som den här uppsatsen skrivits, för att uppmärksamma

---

⁸ Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor. 2019. *Fokus 19: Det vore ju kul om de frågade nån gång - Ungas möjligheter till inflytande på lokal nivå.* (Elektronisk resurs) s. 46-59.

⁹ Regeringen. 2021. *Regeringens skrivelse 2020/21:105: Ungdomspolitisk skrivelse.* Stockholm. s. 127-130.

¹⁰ Stern. 2006. s. 97.

¹¹ Stern. 2006. s. 105, 112-113.

¹² MUCF. 2019. s. 63.

¹³ MUCF. 2019. s. 64.

¹⁴ Anders Kassman & Johan Vamstad. "Local Public Administration as Facilitator of Political Youth Participation – Good Intentions and Institutional Shortcomings." *International Review of Sociology*. Vol. 29 no 3. 2019. s. 485.

¹⁵ MUCF. 2019. s.31; SOU 2016:5. s. 543-544; Elisabet Ljungberg & Anna Norling. 2001. "Ungdomsråd – socialisation och revolution på samma gång" i Kommundemokratikommittén. *SOU 2001:48: Att vara med på riktigt - demokratiutveckling i kommuner och landsting, Bilagor del 3.* 2001. s. 514-515.

¹⁶ SOU 2016:5. s. 544.

¹⁷ MUCF. 2019. s. 31-34, 71-72.

hur kombinationen av syften kan förstås att å ena sidan fungera “som ett redskap för politisk fostran”¹⁸ och å andra sidan ett sätt att ge ungdomar inflytande.

Uppsatsens upplägg är att under rubrik 1.1 och 1.2 tydliggöra syfte, problemformulering och frågeställning med uppsatsen samt det källmaterial som används. Under rubrik 2 ges fortsättningsvis en överblick över tidigare forskning och under rubrik 3 introduceras den metod och teori som används i analysen som görs under rubrik 4. Slutligen presenteras slutsatserna och en diskussion kring dessa under rubrik 5.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställningar

Sverige är en representativ demokrati där barn och ungdomar under 18 år inte är fullt ut inkluderade som medborgare genom rösträtten, där istället nya metoder för delaktighet och inflytande inrättats för denna grupp människor. Samtidigt som metoderna därmed synliggörs som en viktig aspekt för att stärka demokratin i Sverige framkommer det i Fokus 19 tydligt att kommunerna har dubbla mål med att erbjuda delaktighet och inflytande genom inflytandeforum. Det ena är att erbjuda barn och ungdomar inflytande och det andra är att lära ut demokrati till barn och ungdomar.

Att båda syftena finns kan härledas till två historiska händelser. För det första den kris som västerländska demokratier inklusive Sverige hamnat i sedan slutet på 1900-talet där ungdomar deltar allt mindre i formella demokratiska processer.¹⁹ För det andra att CRC ratificerades år 1990²⁰ och dessutom år 2020 blev lag i Sverige där artikel 12 tydligt stipulerar alla barns rättighet att komma till tals i frågor som rör dem och att dessa ska beaktas utefter barnets ålder och mognad.²¹ Det finns därmed tydliga incitament både för att utbilda om demokrati - att ungdomar ska bli mer delaktiga i formella demokratiska processer igen - och att

---

¹⁸ MUCF. 2019, s. 33.

¹⁹ Ljungberg & Norling. 2001. s. 518, 570; MUCF. 2019. s. 32-33.

²⁰ MUCF. 2019. s.31; United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR). U.å. View the ratification status by country or by treaty: Ratification Status for Sweden. (Elektronisk) https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=168&Lang=EN Hämtad: 21/5-2021.

²¹ *Convention on the Rights of the Child*, 1577 U.N.T.S. 3, 20 November 1989. Art. 12.

ge ungdomar inflytande - det stärker demokratin²² och det är en rättighet för personer under 18 år utifrån CRC.

Trots det blir frågan huruvida fler barn och ungdomar kan vara delaktiga om detta dubbla syfte kvarligger eftersom det förutsätter att barn och ungdomar är delaktiga i demokratin genom metoder som är utformade utefter ett system som personer under 18 år inte formellt är en del av - den representativa demokratin. Frågan blir om barn och ungdomars åsikter kan komma fram på ett för ungdomar tillfredsställande sätt genom dessa metoder, eller om ungdomarna själva skulle föredra andra metoder. Om det visar sig att ungdomarna skulle föredra andra metoder, och framförallt om de till och med upplever ungdomsråden som hindrande för att de ska komma till tals, kan detta innebära en paradox för ungdomsråden. Paradoxen består i att råden å ena sidan är till för att ge ungdomar ett forum att uttrycka sig genom och å andra sidan prioriterar framtida vuxna istället för barn och ungdomar som en resurs i sig själva, genom att prioritera att ungdomar lär sig hur de ska vara delaktiga som vuxna i den representativa demokratin istället för att se till att ungdomar kan utöva inflytande idag. Om detta är fallet kan det utgöra ett hinder för barns och ungdomars rättighet att utöva delaktighet och inflytande som stipuleras i bland annat CRC artikel 12, Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter artikel 25²³ vilka Sverige ratificerat,²⁴ samt i Allmänna deklARATIONEN om mänskliga rättigheter artikel 21²⁵. Dessutom finns i Sverige det ungdomspolitiska målet att ungdomar ska få “goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen”,²⁶ samt det demokratiska målet om en “levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika”.²⁷ Att ungdomar får utöva delaktighet och inflytande är därför ett sätt att garantera både deras rättighetsstatus och deras medborgarstatus, där fokus här ligger på om de själva uppfattar sig som fullvärdiga medborgare och som rättighetssubjekt. Den här uppsatsen syftar till att visa huruvida denna paradox föreligger.

---

²² SOU 2016:5. s. 30, 47.

²³ *International Covenant on Civil and Political Rights*, 999 U.N.T.S. 171, 16 December 1966. Art. 25.

²⁴ OHCHR. U.å.

²⁵ *Universal Declaration of Human Rights*, Resolution 217 (III), 10 December 1948. Art. 21.

²⁶ Regeringskansliet. 19/5- 2015. *Mål för ungdomspolitiken*. (Elektronisk)

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/ungdomspolitik/mal-for-ungdomspolitik/> Hämtad: 14/5-2021.

²⁷ Regeringskansliet. 4/2 2020. *Mål för demokrati och mänskliga rättigheter*. (Elektronisk)

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/demokrati-och-manskliga-rattigheter/mal-for-demokrati-och-manskliga-rattigheter/> Hämtad: 14/5-2021.

Innan uppsatsens frågeställning tydliggörs är ett klargörande på plats kring vad metoder för delaktighet och inflytande innebär. Detta innebär ett klargörande av begreppen metoder, delaktighet och inflytande. Enligt Nationalencyklopedin är en metod “ett sätt att arbeta för att nå ett visst mål”.²⁸ Ytterligare förtydligas detta med att det innebär att man arbetar utefter en plan och vissa regler i sitt arbete.²⁹ Detta är definitionen jag har använt. Det innebär att alla de sätt på vilka ungdomar beskriver att de kan uppnå syftet med sin delaktighet i demokratin har räknats in som metoder. Vad gäller delaktighet och inflytande har jag använt mig av MUCFs definition som klargör att skillnaden är att delaktighet handlar om att få möjligheter att få vara delaktig på olika sätt och känna sig delaktig i samhället, medan inflytande handlar om att delaktigheten leder till någon förändring och alltså att få vara med och bestämma.³⁰

Utifrån syftet har en frågeställning för studien formulerats. Den lyder:

Hur bör de svenska ungdomsrådens dubbla syften förstås mot bakgrund av de syften som ungdomarna själva har med att vara delaktiga i demokratin?

Frågeställningen visar oss vilken inställning ungdomarna har till olika metoder för delaktighet och inflytande och hur det relaterar till syftet de har med att vara delaktiga i demokratin. Detta klargör hur syftet med ungdomsråden kan förstås i förhållande till Sveriges människorättsliga åtaganden samt det ungdomspolitiska och det demokratiska målet, samt om en paradox föreligger i syftet med ungdomsråden.

Nedan följer en diskussion kring det källmaterial som har använts i uppsatsen.

1.2 Källmaterial

Jag har använt mig av intervjusvar från sex ungdomar i fyra olika ungdomsråd som källmaterial i den här studien. För att välja ut mitt källmaterial har jag tagit olika aspekter i beaktande. Den första aspekten jag tagit i beaktande är från vilka personer jag på bäst sätt kan få tillgång till den

---

²⁸ Nationalencyklopedin. U.å. *Metod*. (Elektronisk)
<https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/metod> Hämtad: 14/5-2021.

²⁹ NE. U.å.

³⁰ MUCF. 2019. s. 13.

kunskap jag behöver för att få svar på min forskningsfråga. För intervjuer kan principen av centralitet användas som innebär att få tag på personer som kan ge en trovärdig bild av det studien vill få reda på.³¹ Eftersom jag velat få reda på vad ungdomar tänker om en viss fråga var det givet att på något sätt använda ungdomars egna utsagor som primärmaterial. Varför jag valt intervjuer istället för andra metoder för detta klargörs under rubriken "Metod".

För att hitta vilka specifika ungdomar jag ska intervjua har jag vidare utgått från ett antal urvalskriterier. Ett första ställningstagande som gjorts är vilken ålder på ungdomar jag vill intervjua. Gruppen barn och ungdomar sträcker sig i Sverige enligt regeringen mellan 0-25 år gamla personer med barn upp till 18 år,³² och ungdomar mellan 13-25 år,³³ och jag har valt att fokusera på personer mellan 15-17 år. Från 15 års ålder kan personer själva ge sitt medgivande till att delta i en studie enligt lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.³⁴ Trots att lagen inte gäller studenter på grundnivå³⁵ är denna lag relevant att följa i sammanhanget. I genomförandet var dock två av deltagarna 14 år där jag helt enkelt fick vårdnadshavarens medgivande istället för intervjupersonens. Att sätta den övre gränsen vid 17 år hänger vidare samman med att jag är intresserad av vilken medborgarroll som personer som inte har rösträtt får i en representativ demokrati, varför jag håller mig under 18-års strecket. Avslutningsvis är de flesta som deltar i ungdomsråd 13-18 år,³⁶ vilket talar för att det är givande att hålla sig inom detta åldersspann för att lyckas hitta ungdomar att intervjua.

För det andra är en reflektion jag tagit ställning till om det är mest givande att intervjua ungdomar som är engagerade i demokratin genom den metod jag vill studera eller ungdomar som inte är engagerade. Jag har här valt att intervjua ungdomar som redan är engagerade eftersom de har störst möjlighet att ta ställning till vilket syfte de haft med att använda ungdomsråd framför andra metoder. Ett annat skäl till att välja denna grupp av ungdomar att intervjua är för att det är ungdomar som vill vara engagerade i demokratin. Dessa ungdomar finner förmodligen intervjun mer givande än ungdomar som inte är intresserade av att engagera sig i demokratin, och att

---

³¹ Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns & Lena Wängnerud. 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ & marknad*. 5 uppl. Wolters Kluwers: Stockholm. s. 267.

³² SOU 2016:5. s. 513-514.

³³ Regeringskansliet. 19/5- 2015.

³⁴ Sveriges riksdag. 2003-06-05. *Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor*.

"Forskningspersoner under 18 år" 18§.

³⁵ Sveriges riksdag. 2003-06-05. "Definitioner" 2§.

³⁶ SOU 2016:5. s. 543.

intervjun är intressant även för ungdomarna är viktigt för att intervjun ska genomföras utifrån ett barnperspektiv³⁷ vilket jag ämnat göra. Eftersom ungdomsråd utefter beskrivningen MUCF ger verkar vara den mest formaliserade typen av inflytandeforum³⁸ och därmed går längst i att replikera den representativa demokratin har jag för det tredje valt att endast ha med ungdomar som är aktiva i denna form av inflytandeforum i mitt urval.

Avslutningsvis har jag gjort ett urval i vilka ungdomsråd som jag väljer ut. För det första har kommunala ungdomsråd studerats för att det blir mer representativt eftersom de flesta metoder för ungdomars delaktighet sker på lokal nivå.³⁹ För det andra bygger mina kriterier på kunskap kring vad som gör det troligt att en individ engagerar sig i demokratin. Generellt sett ligger fokus här på den socioekonomiska nivån som omger ungdomen både i hemmet och i lokalsamhället, där ungdomar som växer upp i en socioekonomiskt stark omgivning är troligare att engagera sig än de som växer upp i en svag socioekonomisk omgivning.⁴⁰ Vilken socioekonomisk status ett område har kan vidare mätas på olika sätt,⁴¹ och vilket sätt jag valt att använda för att mäta detta på kan jag inte gå in närmre på här utan att riskera att kompromettera mina intervjupersoners konfidentialitet. Jag har ämnat uppnå en spridning mellan ungdomsråd i socioekonomiskt starka och svaga kommuner. Genom detta var min förhoppning att skapa åsiktsheterogenitet kring olika sätt att se på delaktighet i demokratin i den grupp av ungdomar som engagerar sig i ungdomsråden, vilka annars generellt sett är en homogen grupp bland annat vad gäller socioekonomisk bakgrund där de högre är överrepresenterade.⁴²

Sammanfattningsvis är mina urvalskriterier ungdomar mellan 15-17 år i ungdomsråd med spridning utifrån om ungdomsråden ligger i en kommun med hög eller låg socioekonomisk status. Genom detta uppnår jag två principer för urval vid intervjuer, nämligen intensitet, att

---

³⁷ Monica Hansen Oewehag. 2013. "Barnintervjun - ur barnperspektiv och barns perspektiv" i Soly Erlandsson & Lena Sjöberg (red.). *Barn- och ungdomsforskning: Metoder och arbetssätt*. Studentlitteratur: Lund. 2013. s. 169-170, 173.

³⁸ Se MUCF. 2019. s. 64.

³⁹ Stern. 2006. s. 108; MUCF. 2019. s. 12.

⁴⁰ Erik Andersson. 2015. *Nya portar? Ungas politiska delaktighet i politiska beslutsprocesser på kommunal nivå*. Underlagsrapport till 2014 års Demokratiutredning. Högskolan i Skövde, Institutionen för hälsa och lärande. s. 7; SOU 2016:5. s. 29, 518; Regeringen. 2021. s. 182.

⁴¹ Statistiska centralbyrån. U.å. *Socioekonomisk indelning (SEI)*. (Elektronisk) <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/socioekonomisk-indelning-sei/> Hämtad: 17/5-2021.

⁴² Andersson. 2015. s. 7; SOU 2016:5. s.547; Kassman & Vamstad 2019. s.489; Hava R. Gordon & Jessica K. Taft. "Youth activists, youth councils, and constrained democracy." *Education, Citizenship and Social Justice*, Vol. 8 No. 1. 2013. s. 94.

respondenterna har viktig kunskap för undersökningen, och maximal variation, att personer väljs ut utifrån förutsättningar som antas påverka deras förhållningssätt till det som undersöks.⁴³

Resultatet blev sex ungdomar från fyra ungdomsråd. Anne Ryen beskriver att det inte finns något givet antal intervjupersoner att använda, men att studentuppsatser ofta inte innehåller mer än 10 undersökningsspersoner på grund av tidsbrist och ekonomiska skäl.⁴⁴ I mitt fall var förutom tidsbristen även ett skäl att det helt enkelt var svårt att få tag på ungdomar att intervjua, och en viktig faktor till detta är att studien genomförs under en pandemi som på olika sätt gjort det svårare för ungdomsråd att organisera sig.⁴⁵ Även om spridningen utifrån mina urvalskriterier inte varit optimal upplever jag att jag fick en bra spridning där jag fick tag på ett ungdomsråd på den lägre ytterkanten av den socioekonomiska skalan, två i den högre ytterkanten och ett närmare mitten om än med övervikt åt den socioekonomiskt starka sidan. Två av ungdomarna var vidare 14 år, en 15 och tre 16. Trots detta är teoretisk mättnad, det vill säga att jag inte längre får ny relevant information i förhållande till undersökningen genom intervjuerna,⁴⁶ inte uppenbart uppnådd, som annars är ett vanligt kriterium för när det är tillräckligt många intervjusubjekt.⁴⁷ Förutom intervjuerna har jag använt mig av en sms-konversation med en av ungdomarna ("Kim"). Denna källa är sekundär och används bara på ett ställe.

Det finns slutligen vissa aspekter av att använda mitt material som är värda att belysa då de får konsekvenser för resultatet av studien. En första aspekt är att jag har analyserat relativt få enheter. Detta innebär att jag inte har möjlighet att generalisera mina resultat utanför dessa respondenter. Detta är vanligt vid kvalitativa studier.⁴⁸ Att resultaten inte går att generalisera påverkar inte heller studiens giltighet som istället mäts genom hur väl data och resultat speglar källan och lyckas öka förståelsen av det som undersöks.⁴⁹ En andra aspekt att kommentera på är att de urvalskriterier jag använt inte har blivit utnyttjade i sin helhet, men som nämnt ovan är ändå spridningen relativt tillfredsställande. Eftersom jag använder mig av människors uttalanden

---

⁴³ Esaiasson et al. 2017. s. 269-270.

⁴⁴ Anne Ryen. 2004. *Kvalitativ Intervju : Från Vetenskapsteori till Fältstudier*. Liber ekonomi: Malmö. s. 85-86.

⁴⁵ Person som arbetar med ungdomsråd. 2021. *Email 20/5-2021*. Författarens arkiv.

⁴⁶ Victoria Wibeck. 2010. *Fokusgrupper : Om Fokuserade Gruppintervjuer Som Undersökningsmetod*. 2, Uppdaterade och utök. uppl. Studentlitteratur: Lund. s. 60-61; Esaiasson et al. 2017. s. 268, 270.

⁴⁷ Esaiasson et al. 2017. s. 268, 270.

⁴⁸ Wibeck. 2010. s. 80; Annika Lantz. 2013. *Intervjumetodik*. 3. [Omarb.] uppl. Studentlitteratur: Lund. s. 19.

⁴⁹ Lantz. 2013. s. 19.

som källmaterial är det vidare viktigt att för det tredje beakta en del forskningsetiska bedömningar, vilka presenteras under rubriken med samma namn.

Nedan presenteras tidigare forskning på området.

2 Litteraturoversikt och tidigare forskning

Under senare år har forskning kring ungas delaktighet i västerländska demokratier fått mycket uppmärksamhet,⁵⁰ vilket innebär att det finns mycket litteratur som skulle kunna presenteras här. För att avgränsa mig i sökandet efter litteratur har jag därför fokuserat på litteratur som:

1. Studerar ungdomars roll som medborgare i en representativ demokrati
2. Empiriskt studerar metoder för ungdomars delaktighet i demokratin, speciellt genom metoden ungdomsråd och i den svenska kontexten
3. Studerar ungdomars attityder till olika metoder för delaktighet

Utifrån dessa kriterier har jag funnit ett antal relevanta texter som jag har delat upp i studier om synen på ungdomars delaktighet i representativa demokratier, studier med fokus på demokratityper och ungdomars roll som medborgare, och litteratur som kritiskt granskar ungdomsråd som metod för delaktighet för barn och ungdomar, till stor del genom empiriska studier där ungdomar själva har fått komma till tals.

2.1 Synen på ungdomars delaktighet i demokratin

För den här grenen av forskningen gällande synen på ungdomars engagemang i representativa demokratier går det till att börja med att nämna Rebecca Sterns avhandling "The Child's Right to Participation – Reality or Rhetoric?" från 2006. Stern ger i denna en både teoretisk och praktisk överblick av CRCs delaktighetsartiklar med fokus på artikel 12. Stern visar på artikelns historik, hur den relaterar till andra människorättsliga dokument, dess radikala karaktär i att den utvidgar barns status till rättighetssubjekt istället för bara skyddsobjekt, och möjligheter och hinder för implementeringen där det poängteras att synen på barns rättigheter som mindre värda än vuxnas och barns placering lägre i makthierarkin än vuxna är det som främst hindrar implementeringen.

---

⁵⁰ Gema Garcia Albacete. 2014. *Young People's Political Participation in Western Europe: Continuity or Generational Change?* Palgrave Studies in European Political Sociology. Palgrave Macmillan: Basingstoke. s. 1; Judith Bessant. "Mixed messages: Youth participation and democratic practice", *Australian Journal of Political Science*. Vol 39 No 2. 2004. s. 387.

Detta gör det även möjligt att ifrågasätta barns roll som rättighetssubjekt eftersom det hänger samman med att en människa respekteras och anses ha ett inneboende värde. Uppmärksamhet riktas även mot att artikel 12 vid granskningar av staters implementering av artikeln sällan kopplas samman med demokrati varken av staternas egna rapporter till Barnrättskommittén eller av kommittén själva vilket gör att en viktig aspekt av innebörden går förlorad, nämligen att barn är medborgare och del av demokratins *demos*- folket, och därmed borde få inflytande.⁵¹

Vidare går det att identifiera att den akademiska litteraturen är uppdelad i två breda synsätt på ungdomars delaktighet som utgår från det minskade deltagandet i den formella representativa demokratin som blivit synligt i västerländska demokratier sedan slutet av 1900-talet och början av 2000-talet. Det ena synsättet framhåller att ungdomars minskade delaktighet däri beror på att ungdomar är ointresserade av politik, att de är okunniga eller att de är lata/inte bryr sig om de demokratiska principerna. Det andra synsättet menar däremot att ungdomar är fortsatt intresserade av politik men vill uttrycka sig på nya sätt som inte inryms i de formella metoder för inflytande som erbjuds i representativa demokratier.⁵² Denna uppdelning har sedan i sig kommit att ifrågasättas där exempelvis Rys Farthing utmanar den gängse uppdelningen i artikeln "The politics of youthful antipolitics: Representing the 'issue' of youth participation in politics" från 2010. I denna skriver Farthing att detta sätt att se på ungdomars engagemang inte är konstruktivt och att ungdomars icke-engagemang i de formella institutionerna och byte till andra arenor inte bör tolkas som att ungdomar är politiska på nya sätt, utan snarare som att de aktivt tar avstånd från dagens formella metoder för politiskt engagemang - något som i sig är att vara aktiv i politiken.⁵³ Erik Amnå och Joakim Ekman tar också ställning i debatten med artikeln "Standby citizens: diverse faces of political passivity" från 2014. Fokus ligger på vad det egentligen innebär att vara oengagerad i demokratin. Deras slutsats är att ungdomar kan delas in i fyra olika aktörsroller: aktiva, standby, oengagerade och desillusionerade, och att det är viktigt att inte dra alla de tre sistnämnda över en kam och säga att de är oengagerade eftersom speciellt standby- ungdomarna i själva verket är aktiva men ofta inte

---

⁵¹ Stern. 2006.

⁵² Garcia Albacete. 2014. s. 2-5.

⁵³ Rys Farthing. "The politics of youthful antipolitics: Representing the 'issue' of youth participation in politics." *Journal of Youth Studies*, Vol 13, No 2, 2010.

klassas som det.⁵⁴ Gema Garcia Albacete kommer avslutningsvis i sin bok “Young people's political participation in Western Europe: Continuity or generational change?” från 2014 genom en longitudinell studie fram till att det institutionella deltagandet faktiskt har minskat men att det informella deltagandet inte har ökat, vilket innebär att ungdomar helt enkelt är mindre engagerade idag än tidigare snarare än att de har bytt sätt att vara delaktiga genom.⁵⁵

Min studie fortsätter att belysa hur delaktighet för barn och ungdomar ser ut genom att fokusera på deras egna upplevelser av att vara delaktiga i demokratin. Genom syftet med min studie har jag fortsättningsvis ställt mig utanför de mer generella synsätten för att låta ungdomarna utan förutbestämd värdering kring vad det innebär att vara delaktig i demokratin och hur det går till förklara för mig vad de anser det vara att vara delaktig och vilka syften de har med att använda olika metoder. Detta för att inte påtvinga ungdomarna en syn kring vad “riktig” delaktighet är, något som enligt mig krävs om ungdomar ska få uppfattas som politiska aktörer med samma värde som vuxna.

2.2 Demokratityper och ungas medborgarskap

Fortsättningsvis finns det en del litteratur som behandlar frågor om demokratityper och medborgarskap bland ungdomar. Många av dessa är teoridrivna och drivs av att försöka utforma nya demokratiideal som är bättre anpassade till barn och ungdomar. Det som anses behövas är en politik som är anpassad utefter olika behov bland ett samhälles befolkning.⁵⁶

Ett mer konkret sätt att utveckla formerna för delaktighet beskrivs av Tom Cockburn i “Partners in power: A radically pluralistic form of participative democracy for children and young people” från 2007 som menar att det bör skapas en sfär mellan den offentliga och den privata som ger barn möjlighet att kommunicera sina bekymmer gällande den privata sfären till den offentliga sfären, utan att behöva anpassa sig till den offentliga sfären som ofta inte passar för barn. Detta kan ske genom att inkludera bland annat sociala media och lek i

---

⁵⁴ Erik Amnå & Joakim Ekman. “Standby citizens: diverse faces of political passivity” *European Political Science Review*, Vol 6, No 2, 2014.

⁵⁵ Garcia Albacete. 2014. s. 212-241.

⁵⁶ Exempel är John Wall. “Can Democracy Represent Children? Toward a Politics of Difference.” *Childhood: A Global Journal of Child Research* Vol. 19, No. 1. 2012; Nigel Thomas. “Towards a Theory of Children’s Participation” i *International Journal of Children’s Rights* Vol. 15, No. 2. 2007.

kommunikationen.⁵⁷ Ytterligare en artikel där ungdomars medborgarskap utifrån olika metoder undersöks empiriskt är “Young people as real citizens: Towards an inclusionary understanding of citizenship” skriven av Noel Smith et. al från 2005. Smith et. al undersöker dels hur ungdomars medborgarskap uppfattas i Storbritanniens sociala policy och dels hur ungdomar själva uppfattar sitt medborgarskap genom att utföra en longitudinell kvalitativ studie där 64 ungdomar deltog i djupintervjuer mellan år 1999-2001, varav det senare området utgör huvudstudien.⁵⁸ Resultatet som framkommer är att ungdomar uppfattar sitt medborgarskap på delvis motsägende sätt genom en modell dels om ‘respectable economic independence’ och dels om ‘constructive social participation’, där den förstnämnda berör ens arbetsinsats och den sistnämnda handlar om hur du medverkar på ett positivt och konstruktivt sätt för att skapa ett bra samhälle på mer subtila sätt som exempelvis volontärarbete och att följa lagar.⁵⁹ Detta visade att medborgarskap inte är något en har eller inte beroende på ålder utan att det snarare är en process som sträcker sig genom livet där en kan vara mer eller mindre medborgare. Att begränsa deltagande till formella och organiserade typer av delaktighet ignorerar därmed alla de sätt som ungdomar redan är lika “riktiga” medborgare på som andra medborgare.⁶⁰

Det dessa studier har gemensamt är att de visar dels hur den representativa demokratin och dess metoder för delaktighet kan vara otillräckliga för att alla personer som berörs av dem ska ha möjlighet att ta del av dem, här med fokus på barn och ungdomar, och dels att ungdomars delaktighet kan ta sig uttryck i former som vuxenvärlden inte direkt kopplar till medborgarskap och delaktighet. Min studie bidrar till en fortsatt förståelse av vilka metoder ungdomar väljer att använda för att vara delaktiga i demokratin och varför, och därmed även hur detta relaterar till den representativa demokratin som råder i Sverige idag.

2.3 Inflytandeforum för unga

Avslutningsvis har inflytandeforum av olika slag som metod för delaktighet i demokratin för ungdomar granskats av ett antal forskare. Studierna som gör detta har haft olika syften med att

---

⁵⁷ Tom Cockburn. “Partners in power: A radically pluralistic form of participative democracy for children and young people”. *Children & Society*. Vol 21. No 6. 2007.

⁵⁸ Noel Smith, Ruth Lister, Sue Middleton & Lynne Cox. “Young People as Real Citizens: Towards an Inclusionary Understanding of Citizenship.” *Journal of Youth Studies*. Vol 8. No 4. 2005. s. 429.

⁵⁹ Smith et al. 2005. s. 431, 436-437.

⁶⁰ Smith et al. 2005. s. 441.

studera inflytandeforumen. Nigel Thomas klagar genom en forskningsöversikt om metoder för barn och ungdomars delaktighet att de största bristerna är att många inflytandeformer idag antingen inte ger barn reellt inflytande eller inte lyckas inkludera en bredd av barn på grund av att forumen och formerna för inflytande präglas av vuxennormer,⁶¹ ett fokus som även finns i flera av de texter jag studerat.⁶² Vissa av dessa har även gemensamt att de uttryckligen tar upp att den representativa demokratin är problematisk i sammanhang där ungdomar ska få reellt inflytande eller bli representerade på riktigt och borde ersättas av deltagardemokratiska ideal.⁶³ Deltagardemokrati handlar om att medborgarna ska kunna vara delaktiga och påverka beslutsfattarna även mellan valen, och där det är möjligt ta besluten själva.⁶⁴

Dessa studier blir relevanta för mig eftersom de hänvisar till olika demokratityper och deras potential att införliva ungdomars delaktighet, men det finns även studier som berör ungdomars egna attityder kopplat till metoden ungdomsråd i relation till ungdomars möjlighet att delta på sina egna villkor vilka kommer än närmare det jag studerar.

En sådan studie är artikeln “Youth activists, youth councils, and constrained democracy.” från 2013 skriven av Hava R. Gordon och Jessica K. Taft. Gordon och Taft klagar att det finns mycket forskning som förespråkar ungdomsråd som metod men att de själva intresserar sig för varför vissa ungdomar väljer att lämna råden eller väljer att inte ansluta från början, vilket de gör genom intervjuer med unga aktivister utanför formella institutioner i Nord- och Sydamerika.⁶⁵ Gordon och Taft påvisar att dessa ungdomar uppfattar demokrati på ett annat sätt än vad ungdomar i ungdomsråd gör, där de själva fokuserar mer på auktoritet och makt snarare än bara röst, och ungdomsrådets utgångspunkt i den liberala demokratin och det medborgarideal som kommer med det kan inte tillgodose detta.⁶⁶ I artikeln belyses två hinder som kan finnas med ungdomsråd som hämmar deras möjlighet att vara kanaler för delaktighet: att de uppfattas som

---

⁶¹ Thomas. 2007. s. 203-204.

⁶² Hugh Matthews. “Citizenship, youth councils and young people’s participation.” *Journal of Youth Studies*. Vol 4 No 3. 2001; Alan Turkie. 2009. “More than crumbs from the table: A critique of youth parliaments as models of representation for marginalised young people” i Barry Percy-Smith & Nigel Thomas (red). *A Handbook of Children and Young People’s Participation: Perspectives from Theory and Practice*. Routledge: London; New York. 2009; Brian McGinley & Ann Grieve. 2009. “Maintaining the status quo? Appraising the effectiveness of youth councils in Scotland” i Barry Percy-Smith & Nigel Thomas (red). *A Handbook of Children and Young People’s Participation: Perspectives from Theory and Practice*. Routledge: London; New York. 2009; Kassman & Vamstad. 2019.

⁶³ Turkie. 2009. s. 268-269; McGinley & Grieve. 2009. s. 254, 258.

⁶⁴ Mikael Gilljam & Jörgen Hermansson. 2003. “Demokratin ideal möter verkligheten” i Mikael Gilljam & Jörgen Hermansson (red). *Demokratin mekanismer*. Liber: Malmö. 2003. s. 19.

⁶⁵ Gordon & Taft. 2013. s. 87-88.

⁶⁶ Gordon & Taft. 2013. s. 89-91.

en träning i delaktighet i demokratin och att röst likställs med inflytande. Två sätt att gå vidare med utvecklingen av ungdomsråden föreslås vara att råden arbetar nära ungdomsrörelsen samt att frågan om vilken typ av inflytande ungdomar ska ha genom ungdomsråd bör belysas.⁶⁷ Elisabet Ljungberg och Anna Norling studerar avslutningsvis i “Ungdomsråd – socialisation och revolution på samma gång” från 2001 om ungdomsråd bidrar till att ungdomar får mer kunskap om den kommunala demokratin samt om de bidrar till mer delaktighet och inflytande för ungdomar i den kommunala demokratin.⁶⁸ För min uppsats är det intressant att en del av studien ägnar sig åt formen ungdomsråds betydelse för detta och där framkommer att det snarare är tjänstepersonerna än ungdomarna själva som anser formen vara tråkig, men författarna frågar sig ändå om detta beror på att ungdomarna tagit formen för given för att de ska bli tagna på allvar av vuxna. Det vill säga om de anpassar sig till den givna strukturen eller om det är metoderna de skulle vilja använda om de fick välja fritt.⁶⁹ Slutsatsen för studien generellt är att det finns en inbyggd paradox i ungdomsråden i att de ska erbjuda en alternativ form för inflytande för ungdomar utanför partipolitiken, men samtidigt är organiserade på ett sätt som liknar partipolitisk organisering - de utgör socialisation in i partipolitiken och valdeltagande och revolution från partipolitiken på samma gång.⁷⁰

Det extra steg jag tagit med min forskning jämfört med tidigare forskning är att ge ungdomarna möjlighet att mer djupgående förklara varför de själva valt just ungdomsråd som en metod att delta genom i jämförelse med andra metoder. Jag bidrar även genom detta till diskussionen om huruvida den representativa demokratin är att eftersträva för att tillgodose ungdomars rättighet och potentiella vilja till delaktighet utifrån de motiv som de själva har med att delta, samt hur väl ungdomsråd kan uppfylla deras syfte med att delta.

2.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har tidigare forskning fokuserat på för det första att studera vilka metoder ungdomar använder för att vara delaktiga i demokratin idag och därmed deras status som politiska aktörer, för det andra har vissa försökt utveckla nya teoretiska tillvägagångssätt som

---

⁶⁷ Gordon & Taft. 2013. s. 98-99.

⁶⁸ Ljungberg & Norling. 2001. s. 514-515.

⁶⁹ Ljungberg & Norling. 2001. s. 554, 573.

⁷⁰ Ljungberg & Norling. 2001. s. 570-573.

skulle lyckas inkludera barn och ungdomar på nya sätt och för det tredje har ungdomsråd som metod för delaktighet och inflytande utvärderats på olika sätt. Det min forskning bidrar med är att försöka komma fram till vilket syfte ungdomarna har med att använda olika metoder. Detta visar om ungdomar som själva är aktiva i ungdomsråd har valt denna metod av en specifik anledning istället för andra metoder, och därmed huruvida det är givande för ungdomarna att denna metod ofta används för att både lära ut om demokrati och att ge inflytande till ungdomar. De studier som kommer närmast det jag genomför är därmed Farthings samt Gordon och Tafts artiklar, eftersom dessa fokuserar på varför ungdomar väljer att använda olika metoder. Min studie skiljer dock ut sig från dessa två genom att dels fokusera på den svenska kontexten och dels genom att vara empiriskt fokuserad på ungdomar som är delaktiga i ungdomsråd.

Nedan presenteras den teori och metod som använts i uppsatsen.

3 Metod och teori

Jag beskriver under detta avsnitt den metod och teori jag använt, där jag inleder med att beskriva kvalitativa intervjuer som är min metod samt de forskningsetiska bedömningar jag gjort, och därefter den teori jag använt som består av tre begrepp från Michel Foucault.

3.1 Metod

I det här avsnittet beskrivs kvalitativa intervjuer som är metoden jag har använt i uppsatsen. Anledningen till att intervjuer passar bättre än enkäter i det här fallet är att jag ville ha möjlighet att be personerna jag intervjuade att utveckla sina svar och gå på djupet i frågorna jag ställde, vilket är enklare att göra genom en intervju än genom en enkät.⁷¹ Jag har vidare genomfört öppet riktade intervjuer vilket innebär att jag ställt öppna frågor om olika ämnen som sedan belysts och fördjupas utifrån vad intervjupersonen associerat frågan med.⁷² Detta ger möjlighet att öka förståelsen för hur ett fenomen förstås av respondenten till skillnad från de mer strukturerade intervjuformerna där snarare kvantiteter kan mätas.⁷³ Eftersom jag syftat till att öka förståelsen för och kunskapen om ungdomars syften med att välja olika metoder för delaktighet samt vad det säger om ungdomsrådets dubbla syften passar detta bra.

3.1.1 Den kvalitativa intervjun

För att utföra en kvalitativ intervju finns det olika aspekter att ta hänsyn till. Jag presenterar här hur jag gått tillväga för att rekrytera deltagare, hur jag lagt upp min intervjuguide, vad en öppet strukturerad intervju innebär, hur intervjun spelats in, kritik av att använda intervjun som metod samt hur jag bearbetat data.

För att rekrytera deltagare har jag använt mig av existerande listor, kontaktpersoner och bekvämlighetsurval. Existerande listor innebär att utgå från existerande listor där en vet att

---

⁷¹ Rhona Smith & Lorna Smith. 2018. "Qualitative Methods" i Lee McConell & Rhona Smith (red). *Research Methods in Human Rights*. 2018. Routledge: London. s.75; Esaiasson et al. 2017. s. 260.

⁷² Lantz. 2013. s. 43.

⁷³ Lantz. 2013. s. 43-44, 47-49.

relevanta deltagare för intervjuens syfte kan identifieras.⁷⁴ Den existerande lista som jag utgått från är de ungdomsråd som är anslutna till Sveriges ungdomsråd där jag kontaktat råden i en turordning utefter mina urvalskriterier. Som en naturlig följd av detta använde jag mig av en kontaktperson, det vill säga den person som var registrerad som kontakt på Sveriges ungdomsråds hemsida. Kontaktpersoner kan användas som informanter för att lotsa en till relevanta deltagare.⁷⁵ Vem som var kontaktperson varierade för mig utifrån vem som var uppskriven som kontaktperson på Sveriges ungdomsråds hemsida. Ibland var kontaktpersonen en tjänsteperson i kommunen med ansvar för rådet, i andra fall den ungdom i ungdomsrådet som ansvarade för deras mail och i ytterligare andra den som skötte deras Instagram i de fall jag valde att vända mig dit. Jag kan på grund av detta heller inte vara säker på att alla ungdomar i ett ungdomsråd faktiskt nåtts av förfrågan. Min rekryteringsprocess tog vidare längre tid än väntat och för att kunna få ett tillräckligt empiriskt underlag för min studie valde jag därför att även till viss del använda mig av bekvämlighetsurval. Jag kontaktade helt enkelt personer som har kontakt med ungdomsråd som inte är registrerade på Sveriges ungdomsråd utefter hemsidan, men som i övrigt stämde överens med mina urvalskriterier.

Om vi övergår till innehållet i intervjuerna utformade jag en intervjuguide att förhålla mig till under intervjuerna.⁷⁶ Jag hade från början som mål att utföra fokusgruppsintervjuer och min intervjuguide är därför utformad efter det. I min intervjuguide har jag utgått ifrån en struktur för strukturerade intervjuer men med öppenhet för att justera frågorna efter deras relevans i diskussionen. Den mall jag utgått ifrån är att använda mig av sex typer av frågor i intervjuguiden: öppningsfrågor, introduktionsfrågor, övergångsfrågor, nyckelfrågor, avslutande frågor samt en slutfråga. Öppningsfrågorna är frågor som är enkla att svara på och faktafokuserade, för att skapa en avslappnad atmosfär. Introduktionsfrågorna börjar introducera ämnet med övergripande öppna frågor som sedan specificeras under tiden intervjun fortgår. Övergångsfrågorna är till för att deltagarna ska få diskutera sina egna erfarenheter av fenomenet som behandlas samt få en breddad bild av fenomenet genom att få se att det kan tolkas på andra sätt än de själva tolkar det på och vara en brygga över till nyckelfrågorna där de centrala ämnena i intervjun presenteras. De avslutande frågorna kan se ut på olika sätt men är till för att samla

---

⁷⁴ Wibeck. 2010. s. 80.

⁷⁵ Wibeck. 2010. s. 81.

⁷⁶ Se Bilaga 1 - Intervjuguide.

ihop diskussionen.⁷⁷ Jag hade här som tanke att sammanfatta innehållet i intervjun och därmed ge deltagarna möjlighet att korrigera min tolkning. Detta skulle då bli första steget i att garantera att jag lyckas spegla källan i min data, vilket som nämnts är en viktig aspekt för att garantera validiteten i studien. Istället för detta sammanfattade jag ungdomarnas åsikter genomgående under intervjun i samband med att jag ställde följdfrågor. Jag lyckades således fortfarande se om jag lyckats spegla källan i min tolkning trots att jag avvek från min förväntade plan. Slutfrågan ger avslutningsvis deltagarna möjlighet att som avslutning på intervjun lägga till ämnen eller funderingar som de anser inte har lyfts i intervjun.⁷⁸ För att se om frågorna fungerade provade jag intervjuguiden på två ungdomar, varav en i samma åldersspann som ungdomarna jag skulle intervju, och en aktiv i ett ungdomsråd. Detta har hjälpt mig att precisera intervjuguiden.

Som jag nämnde i början av metodavsnittet var de intervjuer jag genomförde fortsättningsvis öppet riktade. Det innebär för det första att innehållet i intervjun till viss del är meningsfullt för intervjupersonen och att sammanhanget är till viss del bestämt.⁷⁹ Att det som talas om är meningsfullt garanterar jag genom att tala med ungdomar som är engagerade i demokratin genom ungdomsråd, och sammanhanget bestäms genom att fokusera främst på ungdomsråd som metod men även metoder runt omkring som framkommer som relevanta för ungdomar utifrån deras syfte med att vara delaktiga i demokratin. Intervjuaren ska för det andra bestämma det omfång som ska studeras men därefter vara följsam för vad intervjupersonen själv berättar om sammanhanget. Detta kan utgöra en svårighet med de öppnare intervjuformerna eftersom det gäller att vara uppmärksam på om intervjuaren gett alla respondenter möjlighet att verkligen uttrycka det de vill så att skillnader i svar kan härledas till olika uppfattningar bland respondenterna och inte till att intervjuaren inte gett dem möjlighet att gå på djupet. Huruvida bilden av det som det ställs frågor om blir nyanserad är en viktig aspekt av den kvalitativa intervjuens kvalitet.⁸⁰ För att garantera att intervjupersonernas verklighetsbild faktiskt framkommer har jag i vissa fall bett om uppföljningsintervjuer då jag under transkriberingen insett att ett visst område inte följdes upp tillräckligt väl. På så sätt har jag garanterat att intervjupersonerna faktiskt har fått uttrycka det de vill. Jag har dessutom under intervjuerna gett möjlighet för intervjupersonerna att själva lägga till något genom min slutfråga, vilket är ett sätt

---

⁷⁷ Wibeck. 2010. s. 73-74.

⁷⁸ Wibeck. 2010. s. 74.

⁷⁹ Lantz. 2013. s. 68.

⁸⁰ Lantz. 2013. s. 68-69.

att garantera att intervjupersonen anser att allting är sagt som är relevant för intervjuens syfte även om det inte tar bort intervjuarens ansvar att få ut det väsentliga ur intervjun.⁸¹ I de öppnare intervjuformerna är ofta inte heller frågorna i intervjuguiden preciserade.⁸² Trots att jag haft precisa frågor i min intervjuguide har jag anpassat dem efter när de passar in och på vilket sätt de kan ställas och i vilket sammanhang. Frågorna ska nämligen även ställas i en ordning som är logisk för intervjupersonen,⁸³ vilket jag eftersträvat. Avslutningsvis har jag under intervjun strävat efter att uppnå korta frågor med långa svar, vilket brukar vara en indikator på en bra intervju.⁸⁴

Vad gäller inspelningarna av intervjuerna spelade jag dels in intervjuerna genom Zoom där jag fick med både bild och ljud, och genom min mobiltelefon som reserv, och dels antecknade jag i ett block under intervjun för att kunna börja göra en analys redan under intervjuerna. De forskningsetiska aspekterna av inspelningen kan ni se under rubriken "Forskningsetiska bedömningar" men att ta upp hur inspelning gått till är även viktigt för att säkerställa validiteten i uppsatsen. Genom att jag spelar in intervjun har jag möjlighet att på ett säkrare sätt transkribera intervjuens innehåll vilket minskar risken för att jag missar viktiga aspekter och tankar som tas upp.⁸⁵ En risk med att spela in ljud och bild är dock att deltagarna inte vågar säga allt de tänker och att intervjun därmed hämmas.⁸⁶ Eftersom intervjun skett i ett digitalt format verkar ändå inte deltagarna fäst särskild stor uppmärksamhet vid detta eftersom tekniken redan varit en sådan stor del av intervjun. Om något hämmat tryggheten och öppenheten i intervjun var det därför förmodligen snarare att intervjun överhuvudtaget skett via Zoom än att intervjun spelats in, men utifrån mitt perspektiv var detta inte ett problem.

Fortsättningsvis något om kritiken mot att använda intervjuer som metod. En vanlig kritik är att resultaten inte går att generalisera. Denna kritik har redan bemötts under rubriken "Källmaterial" där det klargörs att detta inte påverkar studiens giltighet som istället mäts på andra sätt som hur väl källan speglas samt om studien ökar förståelsen för fenomenet som studeras. Ytterligare en kritik är att intervjuer inte kan ge objektiva resultat eftersom data

---

⁸¹ Lantz. 2013. s. 70.

⁸² Lantz. 2013. s. 71.

⁸³ Lantz. 2013. s. 73.

⁸⁴ Esaiasson et al. 2017. s. 274; Lantz. 2013. s. 120.

⁸⁵ Wibeck. 2010. s. 93-98.

⁸⁶ Wibeck. 2010. s. 91-92.

kommer från en persons subjektiva upplevelser.⁸⁷ Detta blir en fråga om forskningstraditioner. Det stämmer att intervjuer inte kan ta fram objektiv fakta, men detta är inte heller syftet eftersom jag i den här uppsatsen utgår jag från en hermeneutisk tradition. Detta innebär ett synsätt på forskning som är antipositivistisk, det vill säga inte söker efter allmängiltiga sanningar. Istället drivs hermeneutiken av synsättet att den mening som ett fenomen eller budskap får är tids-, kultur och personbundet, och syftet blir att försöka dechiffrera den meningen eller betydelsen.⁸⁸ I detta ingår även det ovanstående kravet att lyckas spegla källan väl, där forskaren behöver vara uppmärksam på att det är intervjupersonens åsikter och tankar som redovisas och inte tillskriva denne åsikter som intervjuaren själv har.⁸⁹ För att lyckas med att spegla källan krävs det dock att någon finns för att förstå källan, och därför blir forskarens egen roll i forskningen av betydelse i och med att denne måste ha egenskaper som empati och förståelse för att klara av att förstå det intervjupersonen säger.⁹⁰ Det bildas därmed onekligen en relation mellan forskare och forskningssubjekt, men detta stör inte resultaten så länge forskaren är kritisk mot sitt eget tänkande och sin förståelse.⁹¹ Detta har jag försökt att kontinuerligt vara.

För att göra en databearbetning av intervjuvaren från en kvalitativ intervju gäller avslutningsvis att följa ett antal steg. För det första ska intervjuerna som sagt transkriberas, det vill säga att inspelningarna från intervjun ska skrivas ner.

För det andra behöver datan från intervjuerna reduceras, det vill säga att det med störst betydelse för att lyckas svara på frågeställningen samt eventuella övriga återkommande aspekter i intervjuvaren sorteras ut.⁹² Jag har under denna fas varit noga med att inte förlora intervjupersonernas individualitet vilket det annars finns risk för.⁹³

Steg som följer är att koda materialet vilket innebär att forma kategorier av datan som har reducerats.⁹⁴ Kategorierna jag har valt att använda mig av är utvalda för att jag anser de kunna illustrera både vilka metoder ungdomar vill använda och i vilket syfte, samt om något påverkar varför de väljer olika metoder och om det uppfattas som möjligt för ungdomarna att

---

⁸⁷ Lantz. 2013. s. 17-19.

⁸⁸ Lantz. 2013. s. 51-55.

⁸⁹ Lantz. 2013. s. 53.

⁹⁰ Lantz. 2013. s. 55-56; Wibeck. 2010. s. 84.

⁹¹ Hansen Oewehag. 2013. s.167; Lantz. 2013. s. 127.

⁹² Lantz. 2013. s.145-147.

⁹³ Lantz. 2013. s. 146-147.

⁹⁴ Wibeck. 2010. s. 100, 105; Lantz. 2013. s. 148-157.

uppnå syftena de har med olika metoder i verkligheten. Dessa aspekter har betydelse för vad det kan få för konsekvenser att kombinera de två syftena med ungdomsråd att dels lära ut om demokrati och dels erbjuda inflytande till ungdomar. Kategorierna har utmynnats i följande:

- Metod
- Hur kom metoden på tal
- Syfte med att använda metoden
- Möjliggörande faktorer för att uppfylla syftet
- Hindrande faktorer för att uppfylla syftet
- Strategier för att bemöta hinder i att uppfylla syftet
- Vilken kunskap krävs för att använda metoden
- Vem har den kunskaper
- Hur värderas kunskapen

Kategorierna granskades av min handledare, genom vilket jag så långt det gick syftade till att uppnå interbedömarreliabilitet, det vill säga att kategorierna jag valt ut är legitima utifrån datan.⁹⁵

Nästa steg i analysen är att försöka identifiera mönster och teman utifrån kategorierna.⁹⁶ Detta har gjorts genom att jämföra innehållet i kategoriseringen inom och mellan de olika ungdomsråden. Det är dessa mönster som slutligen har varit till hjälp i att besvara frågeställningen.⁹⁷ Vilka mönster som jag funnit presenteras under rubriken "Mönster", men innan dess något om de forskningsetiska bedömningar jag gjort för studien samt den teori jag använder.

3.1.2 Forskningsetiska bedömningar

I och med genomförandet av kvalitativa intervjuer och i förhållande till mitt källmaterial finns det ett antal forskningsetiska bedömningar att ta hänsyn till. För det första stipulerar lag 2003:460 att forskning endast får genomföras när intervjupersonen fått information om och

---

⁹⁵ Lantz. 2013. s. 155-156.

⁹⁶ Lantz. 2013. s. 157-158.

⁹⁷ Lantz. 2013. s. 157-160.

samtyckt till syftet med intervjun, planen med forskningen, de metoder som kommer att användas, de följder och risker som forskningen kan medföra (i mitt fall främst gällande personuppgifter), vem som är forskningshuvudman, att intervjun är frivillig och att de kan avbryta intervjun när de vill.⁹⁸ Jag utlovade dessutom konfidentialitet och informerade om att intervjun kommer att spelas in. Intervjupersonerna har tagit del av informationen genom en samtyckesblankett de fått se innan intervjun som de sedan fått godkänna muntligt under intervjun. Jag har dessutom varit noga med att alla intervjupersoner innan intervjun startar har haft möjlighet att ställa frågor om intervjun och studien samt att de förstår vad det är de samtycker till. En kontextuell aspekt att förhålla sig till är att studien genomförts i en pandemi med restriktioner som förhindrat att intervjuerna kunnat ske fysiskt, vilket har påverkat metoderna som finns till hands för att spela in intervjuerna. Jag har valt att utföra mina intervjuer via Zoom. Zoom har fått kritik för att det är lätt för obehöriga att ta sig in på mötena och att möten kan övervakas av obehöriga. Jag har dock använt mitt Zoomkonto från Lunds Universitet som är GDPR skyddat genom att det är skapat genom servrar tillhörande EU,⁹⁹ samt min telefon som är lösenordsskyddad. Filerna sparas vidare på min dator som även den är lösenordsskyddad. Jag har dessutom utlovat i samtyckesblanketten att inspelningarna kommer att förstöras när studien är fullgjord.¹⁰⁰ Därmed tas deltagarnas personuppgifter om hand på ett säkert sätt.

För det andra och sista har jag syftat till att genomföra intervjuerna utifrån ett barnperspektiv, och menat att under intervjuerna lyfta barnets perspektiv. Skillnaderna i dessa synsätt är att barnperspektiv innebär att en vuxen reflekterar över vad som kan vara bäst för barnet och barns perspektiv innebär att barnen själva uttrycker sina tankar och kunskaper.¹⁰¹ Att jag i studiens genomförande utgått från ett barnperspektiv innebär att jag bland annat har funderat över hur jag kan komma åt barnens åsikter på bästa sätt, exempelvis genom att fundera över maktaspekten i intervjun och på om jag verkligen kan nå barnens åsikter på bästa sätt genom just intervjuformatet.¹⁰² I förhållande till maktrelationen hade jag som syfte att genomföra alla intervjuer med åtminstone två ungdomar som intervjuades samtidigt för att göra

---

⁹⁸ Sveriges riksdag. 2003-06-05. "Information" 16§, "Samtycke" 17§.

⁹⁹ Lunds universitet. Humanistiska och teologiska fakulteterna. 15/10- 2020. *LU Zoom: LU:S EMÖTESVERKTYG FÖR UNDERVISNING OCH MÖTEN* (Elektronisk) <https://www.ahu.lu.se/resurser/lu-zoom> Hämtad: 17/5-2021.

¹⁰⁰ Se Bilaga 1 - Intervjuguide.

¹⁰¹ Hansen Oewehag. 2013. s. 158-163.

¹⁰² Hansen Oewehag. 2013. s. 163-174.

maktrelationen mellan oss mer jämlik. Det räcker med två intervjupersoner för att åstadkomma det,¹⁰³ men detta lyckades jag endast åstadkomma i två av fyra intervjuer. Trots det hoppas jag, och upplevde jag utifrån mitt perspektiv, att ungdomarna var bekväma under intervjuerna och att vi lyckades skapa öppna samtal. Att lägga upp intervjun som ett samtal och att ungdomarna känner varandra sedan innan kan även ha bidragit till detta genom att skapa en mer informell karaktär på intervjuerna vilket är positivt för att komma ifrån kopplingen till skolan där det ofta finns rätt och fel svar.¹⁰⁴ Ämnet för intervjun är fortsättningsvis inte av den karaktären att det på något uppenbart sätt riskerar att skada barnen, utan tvärtom var min förhoppning att barnen skulle känna sig stärkta efter intervjun och att intervjuens ämnen skulle ha väckt tankar som kan vara till nytta för dem i deras fortsatta liv, speciellt i förhållande till deras engagemang i demokratin. I slutet av varje intervju ställde jag även frågan till ungdomarna hur de själva upplevt intervjun, där svaren uteslutande var positiva där ett vanligt svar från ungdomarna var att de fått möjlighet att reflektera över frågor de inte tidigare tänkt på.¹⁰⁵ Detta visar att ungdomarna även fann ämnet intressant vilket är viktigt för att genomföra intervjun ur ett barnperspektiv.¹⁰⁶

3.2 Teori

I det här avsnittet beskrivs den teori som jag har använt i uppsatsen vilken är tre begrepp från Michel Foucault: makt/kunskap, disciplinär makt och governmentality.

Michel Foucault levde mellan 1926-1984 och skrev under sin livstid ett antal inflytelserika texter kring bland annat samhället, diskurs, makt och kunskap. Foucaults texter kan inte sägas ge något samlat synsätt på hur samhället ska analyseras eller förstås, utan Foucault reviderade sina idéer över tid och mellan olika texter.¹⁰⁷ Detta kan förstås i ljuset av att Foucault

---

¹⁰³ Hansen Oewehag. 2013. s. 169-170.

¹⁰⁴ Hansen Oewehag. 2013. s. 170.

¹⁰⁵ Ungdomsråd D. *Intervju med Clara och Luca*. 16/4-2021; Ungdomsråd A. *Intervju med Ava*. 24/4-2021; Ungdomsråd A. *Intervju med Ava*. 29/4-2021; Ungdomsråd B. *Intervju med Kim*. 29/4-2021.

¹⁰⁶ Hansen Oewehag. 2013. s. 169-170, 173.

¹⁰⁷ Roddy Nilsson. 2008. *Foucault : En Introduktion*. Égalité: Malmö. s. 174-175.

överlag var kritisk till teorier och sanningar som hävdade en universalism,¹⁰⁸ och han strävade därför inte heller efter att skapa en egen teori.¹⁰⁹

Roddy Nilsson beskriver att det generellt sett finns tre olika sätt att använda Foucault på: ett tematiskt tillvägagångssätt där olika tankar eller idéer som Foucault presenterat lyfts ut och appliceras på något område som ligger mer eller mindre nära de områden Foucault själv studerade; ett metodiskt tillvägagångssätt vilket innebär att använda sig av det arkeologiska eller genealogiska perspektivet i undersökningar; och till sist en teoretisk-reflexiv användning där forskaren genom Foucaults teoretiska begrepp försöker forma en användbar metod för att studera just det fenomenet.¹¹⁰ Jag har främst använt mig av det tematiska tillvägagångssättet och har valt att lägga fokus på Foucaults tankar om makt/kunskap, disciplin och governmentality.

En svårighet med att applicera Foucault i detta fall är att Foucaults texter till nästan uteslutande del är historiska,¹¹¹ samt att den enda studie Foucault fokuserade på barn i var i "Sexualitetens Historia" där fokus låg på hur unga pojkars mastrurbering reglerades under 1800-talet och effekterna det fick.¹¹² Det ämne jag velat applicera Foucaults begrepp på, ungdomars delaktighet i demokratin i nutid, är därmed inte uppenbart. Samtidigt kan det med grund i både den användning av Foucault som jag har - den tematiska - och med utgångspunkt i den ständiga problematiseringen och att Foucault ständigt utvecklade sina teorier argumenteras för att detta inte är ett problem utan snarare en möjlighet att på ett nytt sätt utmana det förgivettagna. Michael Gallagher skriver exempelvis i artikeln "Foucault, Power and Participation" från 2008 att Foucaults tankar om makt kan vara givande att applicera på studier om barns delaktighet eftersom det kan uppmärksamma nya perspektiv i frågorna.¹¹³ Jag anser därför att teorin varit giltig att använda i förhållande till min uppsats syfte.

Nu när detta är klargjort kommer jag att beskriva de begrepp som jag fokuserar på i uppsatsen.

---

¹⁰⁸ Nilsson. 2008. s. 66-67; Michel Foucault. 1991. *The Foucault Reader : [An Introduction to Foucault's Thought, Which Includes Some Previously Unpublished Material]*. Penguin Books: Harmondsworth. s. 4.

¹⁰⁹ Nilsson. 2008. s.181-182; Foucault. 1991. s. 4-5.

¹¹⁰ Nilsson. 2008. s. 182-183.

¹¹¹ Nilsson. 2008. s. 187-188.

¹¹² Nilsson. 2008. s. 120.

¹¹³ Michael Gallagher. "Foucault, Power and Participation." *International Journal of Children's Rights* Vol. 16 No. 3. 2008. s. 395.

3.2.1 Makt/kunskap

Makt och kunskap är centralt i Foucaults alla arbeten.¹¹⁴ Synen som Foucault har innebär att begreppen inte kan separeras från varandra, och skrivs därför ihop till makt/kunskap.¹¹⁵ Som Foucault själv uttrycker det “It is not possible for power to be exercised without knowledge, it is impossible for knowledge not to engender power.”¹¹⁶ Hur denna relation ser ut är dock inget som kan deduceras fram utan det är något som bör studeras empiriskt.¹¹⁷ Att Foucault har denna syn på makt kan härledas till att Foucault menar att makt inte kan ägas av någon utan att den endast existerar som en aktivitet.¹¹⁸ Makt kan alltså inte innehas utan att användas,¹¹⁹ och Foucault menar även att där det finns makt finns det alltid motstånd vilket bildar maktrelationer.¹²⁰

Nilsson menar att Foucaults maktanalys kan ses som en kritik av två vanliga antaganden om makt: Att sanning kan betraktas som något objektivt och att kunskap kan skiljas från makt.¹²¹ Istället menar Foucault att det i varje samhälle och epok bildas makt-kunskapsregimer som producerar olika sanningar. Beroende på hur dessa makt-kunskapsregimer ser ut går därmed olika saker att tolka som sanningar.¹²² I och med denna syn poängterar Foucault att makt inte endast är repressivt utan även produktivt av vetande och subjekt och även det som gör att vi accepterar dessa.¹²³ Foucault är även noggrann med att poängtera att kunskap inte ett medel för att få makt (domination).¹²⁴ Istället handlar det om att ifrågasätta varför ett visst sätt att se på saker uppfattas som mer rationellt än något annat, och att hitta vad det är som uppfattas som “sann kunskap” för att kunna utmana detta. Foucault menar att det som idag uppfattas som sann

---

¹¹⁴ Foucault. 1991. s. 12.

¹¹⁵ Nilsson. 2008. s. 84.

¹¹⁶ Michel Foucault & Colin Gordon. 1980. *Power/Knowledge : Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. I Amerikanska uppl. Pantheon Books: New York. s. 52.

¹¹⁷ Nilsson. 2008. s. 84-85.

¹¹⁸ Nilsson. 2008. s. 85.

¹¹⁹ Nilsson. 2008. s. 85.

¹²⁰ Nilsson. 2008. s. 92-93.

¹²¹ Nilsson. 2008. s. 81.

¹²² Nilsson. 2008. s. 81.

¹²³ Foucault. 1991. s. 205; Nilsson. 2008. s. 89; Foucault & Gordon. 1980. s. 59, 119.

¹²⁴ Joseph Rouse. 2005. “Power/Knowledge”. i Gary Gutting (red) *The Cambridge Companion to Foucault*. 2. uppl. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge University Press: Cambridge. 2005. s. 102.

kunskap är vetenskap (science).¹²⁵ Att producera kunskap handlar därmed om att skapa nya möjligheter för sanning.¹²⁶

Foucault själv var främst intresserad av att studera de effekter som vissa former av vetande får.¹²⁷ Detta går ihop med Foucault tanke att vad som räknas som sanning är en konsekvens av både diskursiva och institutionella praktiker.¹²⁸ Kunskap är därmed inte bara tänkande utan även praktiker¹²⁹ som exempelvis vilka metoder som tillgängliggörs för ungdomar att vara delaktiga genom. Gallagher menar att det skulle vara givande för studier om delaktighet och inflytande bland barn att gå ifrån tanken om intentioner med olika metoder för delaktighet som de som introducerar metoden har, och istället fokusera på de effekter som de olika metoderna faktiskt får.¹³⁰ I den här uppsatsen har jag försökt jag att göra just det, utan att för den delen övergå till utvärdering som i Foucaults anda blir problematiskt eftersom det i sig ingår i vissa makt-kunskapsformationer.¹³¹ Istället har jag fokuserat på effekterna som olika metoder får utifrån ungdomarnas perspektiv utan att lägga in en förbestämd värdering i detta. Om effekterna uppfattas som positiva eller negativa beror på hur ungdomarna själva värderar effekten utifrån de syften de har med att delta. Förutom detta har jag i förhållande till makt/kunskap analyserat vilka makt-kunskapsregimer som ungdomarna tycks leva efter och vilka praktiker det tar sig uttryck genom, samt de maktrelationer det ger uttryck för. Detta har kunnat visa hur ungdomarna uppfattar sig själva som medborgare och rättighetssubjekt.

3.2.2 Disciplinär makt

Den disciplinära makten är en av de sätt som Foucault menar att makt tar sig uttryck genom och fokuserar på hur vissa saker kommer att uppfattas som normala i ett samhälle. Det den disciplinära makten arbetar utifrån är därmed normaliseringen istället för lagen där vissa saker

---

¹²⁵ Rouse. 2005. s. 105-107.

¹²⁶ Rouse. 2005. s. 106.

¹²⁷ Nilsson. 2008. s. 186; Foucault & Gordon. 1980. s. 92-93.

¹²⁸ Nilsson. 2008. s. 81.

¹²⁹ Nilsson. 2008. s. 69.

¹³⁰ Gallagher. 2008. s. 400-401.

¹³¹ Gallagher. 2008. s. 401, 404.

anses vara rätt eller fel. På så sätt bedöms individen utifrån huruvida och i vilken utsträckning denne avviker från normen.¹³²

Foucault menar att det finns tre sätt som disciplinen verkar genom: Den hierarkiska observationen, normaliserandet av dömande och dessa två sammanslagna i examinationen.¹³³ Den hierarkiska observationen handlar om att en människa idag konstant observeras på olika sätt som genom administrativa funktioner och polisen, och detta skapar ett nätverk av observation där alla ständigt bevakar varandra.¹³⁴ Normaliserandet av omdöme handlar om att alla människor på olika sätt bedöms utefter deras förmåga att passa in i normen, där det blir en hierarkisk skala som värderar i hur stor grad en människa lyckas leva upp till normen.¹³⁵ Examinationen kombinerar slutligen dessa två mekanismer där maktordningen och separationen av individer blir synlig på ett konkret sätt för individerna i ett samhälle. Vissa människor prövar och andra människor blir prövade, samt så klarar vissa prövningen medan andra inte gör det. Att klara prövningen innebär i sig att förstå och anamma just den kunskap som examinatoren överför. På detta sätt reproduceras en viss typ av kunskap som korrekt.¹³⁶ Ännu en viktig del av examinationen består utav att kunna bevara arkiv av vad en person åstadkommer, så att det blir möjligt att dela med sig av i hur stor grad och på vilket sätt individen avviker från normen på olika områden och därmed var denna hamnar på den hierarkiska skalan. Individen blir på så sätt ett fall (case).¹³⁷

Frågan blir hur ungdomar ser på sig själva i förhållande till ungdomsråd och andra metoder för delaktighet och inflytande. Går det att uppfatta den hierarkiska observationen, normaliserandet av dömande och examinationen i ungdomarnas uppfattningar av olika metoder? Hur gör det i så fall att ungdomar uppfattar sig själva som medborgare och rättighetssubjekt samt sin möjlighet att ta del av olika metoder för delaktighet och inflytande utifrån olika syften med att vara delaktig?

---

¹³² Nilsson. 2008. s. 90.

¹³³ Foucault. 1991. s. 188.

¹³⁴ Foucault. 1991. s. 189-193.

¹³⁵ Foucault. 1991. s. 193-197.

¹³⁶ Foucault. 1991. s. 197-199.

¹³⁷ Foucault. 1991. s. 200-204.

3.2.3 Governmentality

Governmentality är avslutningsvis en typ av makt som fokuserar på hur en individ inkorporerar vissa frihetliga strävanden i sitt handlande.¹³⁸ Governmentality skiljer sig från disciplinär makt eftersom denna fokuserar på att begränsa individers frihet, medan governmentality är en kombination mellan politisk styrning och självstyrning.¹³⁹ Målet med liberal governmentality är att en individ ska styra sig själv i sådan utsträckning att det gynnar både den egna individen och samhället. Här ingår en hög värdering av rationell kunskap och att lyckas styra samhället med lagstiftning, planering och reglering. Dessutom blir humanvetenskaperna, det vill säga de vetenskapliga discipliner som berör människan,¹⁴⁰ viktiga eftersom dessa bidrar till att producera sanningar som anses neutrala och objektiva och kan användas i styrningssyfte.¹⁴¹ Målet är därmed att individer ska kunna bli styrda mer effektivt, inte nödvändigtvis i mindre utsträckning.¹⁴² Detta går till genom olika institutioner, procedurer, tekniker och kunskapsformationer som tillsammans utgör en styrning av individen. Dessa kan återfinnas i allt från staten och kommuner till företag och organisationer.¹⁴³

Detta koncept är intressant att applicera på barn och ungdomars delaktighet av olika anledningar. För det första är barn en av de mest styrda grupperna i samhället idag.¹⁴⁴ För det andra uppvisar barn och ungas delaktighet en sfär där statens styrning och individers vilja direkt möts och där det därmed finns utrymme både för att underkasta sig och för att stå emot.¹⁴⁵ Genom att studera hur ungdomar styr sig själva genom sina syften med att använda olika metoder går det därför att uppfatta huruvida de accepterar styrningen eller går emot den. På grund att detta har governmentality kunnat erbjuda en synvinkel på varför ungdomar deltar som de gör.

---

¹³⁸ Nilsson. 2008. s. 128.

¹³⁹ Nilsson. 2008. s. 128-129.

¹⁴⁰ Nilsson. 2008. s. 46-47.

¹⁴¹ Nilsson. 2008. s. 133.

¹⁴² Nilsson. 2008. s. 132.

¹⁴³ Nilsson. 2008. s. 129.

¹⁴⁴ Gallagher. 2008. s. 401-402.

¹⁴⁵ Gallagher. 2008. s. 402.

4 Analys

I denna del presenteras den analys av källmaterialet jag har gjort. Innan jag går in på mönstren utifrån kategoriseringarna och appliceringen av Foucault något kort om respondenterna och ungdomsråden.

4.1 Respondenterna och ungdomsråden

Jag har som sagt intervjuat sex ungdomar från fyra olika ungdomsråd som benämns ungdomsråd A, ungdomsråd B, ungdomsråd C och ungdomsråd D utifrån fallande socioekonomisk status i kommunen. I ungdomsråd A har vi respondenten “Ava” som är 16 år och har bott i kommunen i hela sitt liv och varit med i ungdomsrådet i 1,5 år.¹⁴⁶ I ungdomsråd B har vi “Kim” som också är 16 år och har bott i kommunen hela livet och gick med i ungdomsrådet i början av 2021.¹⁴⁷ Ungdomsråd C och D består i sin tur av två ungdomar var. I ungdomsråd C är “Jazmin” och “Robin” aktiva. Jazmin är 15 år, har bott i kommunen i hela sitt liv och varit med i ungdomsrådet i 2,5-3 år. Robin är i sin tur 14 år, har bott i kommunen sedan h*n var 4 år och har varit med i ungdomsrådet i 2,5-3 år.¹⁴⁸ Avslutningsvis är “Clara” och “Luca” aktiva i ungdomsråd D. Clara är 16 år och har bott i kommunen i cirka 12 år och varit engagerad i ungdomsrådet i ungefär fyra år. Luca är 14 år och har bott i kommunen i hela sitt liv och varit engagerad i ungdomsrådet i ungefär 3 år.¹⁴⁹ Ungdomarna kan därmed sägas väl representera sina kommuners socioekonomiska ställning eftersom alla bott i kommunen under närmare hela sina liv.

Vidare har alla ungdomsråd möten mellan varje vecka och en gång varannan månad och däremellan arbetar de med olika projekt som är på gång.¹⁵⁰ Det går därmed att konstatera att ungdomsråden stämmer väl in på den beskrivning som MUCF ger av vad ett ungdomsråd är i

---

¹⁴⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁴⁷ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

¹⁴⁸ Ungdomsråd C. *Intervju med Jazmin och Robin*. 28/4-2021.

¹⁴⁹ Ungdomsråd D. *Intervju med Clara och Luca*. 15/4-2021.

¹⁵⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Kim. 2021. *Sms 5/5-2021*. Författarens arkiv; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

Fokus 19, eftersom de är en liten grupp ungdomar som träffas regelbundet för att vara delaktiga på olika sätt.¹⁵¹

Nu när intervjupersonerna är presenterade går vi djupare in på de mönster som jag har funnit efter de kategoriseringar som gjorts. Utifrån dessa mönster har slutsatser kunnat dras om vilka metoder ungdomar använder för olika syften samt om det är givande att både använda ungdomsråd för att lära ut om demokrati och för att ge inflytande till ungdomar.

4.2 Mönster

Utifrån kategoriseringarna som gjorts går det att se vissa mönster. För det första visar det sig att de metoder som flest ungdomar tänker på när de tänker på metoder för delaktighet och inflytande är ungdomsråd, elevråd och rösträtt. Alla ungdomar nämner ungdomsråd¹⁵² och alla utom Kim tar upp elevråd¹⁵³ medan rösträtt tas upp av Clara, Luca och Kim, men endast för Kim i direkt anslutning till frågan.¹⁵⁴

Vidare nämndes vissa ytterligare metoder i anslutning till den första frågan. Kim nämnde förutom ovanstående metoder även kontaktuppgifter till kommunen och reklamblanketter som uppmanar till att rösta.¹⁵⁵ Clara och Luca påtalade att delaktighet kunde vara att “sköta sig”, räkka upp handen i klassrummet, ge förslag till elevrådet, göra sina läxor och vara trevlig.¹⁵⁶ Jazmin tog vidare upp en variation av metoder efter en tids eftertanke¹⁵⁷:

Jazmin: Alltså, olika metoder för delaktighet ehm, de asså de beror ju på ålder och liksom eh hur man är som person typ. Asså såhär det finns ju många olika metoder som asså som Robin sa så är ju ungdomsråd och elevråd det är ett sätt men för vuxna är det ju asså där kan man ju bli, eh, där kan man ju sitta med i, vad heter det, eh kommunstyrelser eller såhär riksdag asså såhär det beror ju på hur bra man har kommit upp i sitt parti och sånt men eh olika partier och liksom, förstår du hur jag menar eller? Eller ah.

Intervjuare: Mm.

---

¹⁵¹ MUCF. 2019. s. 64.

¹⁵² Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 15/4-2021.

¹⁵³ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 15/4-2021.

¹⁵⁴ Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd D. 15/4-2021.

¹⁵⁵ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

¹⁵⁶ Ungdomsråd D. 15/4-2021.

¹⁵⁷ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

Jazmin: Eh så jag tänker väl på olika sorters rörelser typ eh partier och skriva insändare och det finns ju, asså delaktighet kan man ju få på många olika sätt på många olika ställen. Det kan ju vara bara inom sin typ ungdomsgård eller på en skola det är... *rycker på axlarna*

Genom dessa olika tankar från Clara, Luca och Jazmin breddas därmed bilden av hur det går att vara delaktig från de traditionellt sett mer formella metoderna som även är uppbyggda utefter det representativa demokratiidealet. Generellt sett går det att se att ungdomarna i ungdomsråd i socioekonomiskt svagare kommuner hade en större variation i de metoder de inkluderade i sin första tanke av vad metoder för delaktighet och inflytande är jämfört med ungdomarna i ungdomsråden i de mer socioekonomiskt starka kommunerna.

Fortsättningsvis går det att se mönster både inom och mellan de båda frågorna vilka metoder ungdomar skulle använda om de fick använda vilken metod som helst samt vilka metoder de skulle använda om de var beslutsfattare. För båda frågorna svarade ungdomarna att de skulle använda sig av metoder där de på olika sätt kan komma nära vuxna beslutsfattare på ett direkt sätt. Om de kunde välja vilken metod som helst nämndes spontant att gå upp i kommunstyrelsen för att visa upp sig och presentera sina förslag,¹⁵⁸ öppen dialog med beslutsfattare,¹⁵⁹ och att gå och knacka på på politikernas kontor i kommunhuset.¹⁶⁰ Även podcasts togs upp av Clara och Luca samt Jazmin och Robin där de menade att det kunde ge tillfälle att nå ut till fler och att diskutera politik och vad som händer i samhället.¹⁶¹ Ava och Jazmin och Robin menar även att ungdomsförbund och Sveriges Ungdomsråd skulle vara metoder att kunna använda.¹⁶² De flesta av dessa metoder inbegriper att nå beslutsfattare i större eller mindre grad, utom möjligtvis Sveriges Ungdomsråd och med variation mellan ungdomarna vad gäller podcast och ungdomsförbund där endast vissa ungdomar uppger detta syfte. Enligt Clara och Luca är exempelvis podcast till för att diskutera politik, nå ut till ungdomar och få inblick i andra ungdomsråds verksamhet¹⁶³ och ungdomsförbund enligt Jazmin och Robin är till

---

¹⁵⁸ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁵⁹ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

¹⁶⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁶¹ Ungdomsråd D. 16/4-2021, Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁶² Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁶³ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

för att kunna vara aktiv i en sakfråga du är intresserad av.¹⁶⁴ Ava menar dock i fråga om ungdomsförbund att¹⁶⁵:

Ava: Men jag tänker att, för jag tänker ändå att om man är med, om jag skulle till exempel ha varit med ja men (ungdomsförbund), då hade man ju kanske kunnat prata mer med, de, asså inte riktiga, men de asså vanliga (parti), de som är äldre liksom.

Intervjuare: Mm.

Ava: Och på så sätt kanske komma in mer.

Att gå med i ett ungdomsförbund ger alltså bland annat möjlighet att komma närmare de vuxna som är aktiva i moderpartiet.

Om ungdomarna var beslutsfattare skulle de gå ut till skolorna och elevråden för att visa upp sig,¹⁶⁶ och de skulle se till att det fanns enkla kontaktvägar för att ungdomarna skulle kunna nå dem så som mail, telefonnummer, Instagram, Facebook och en lättillgänglig och "fräsch" i bemärkelsen icke-formell hemsida där Ava även påpekar att det är bra om det finns en digital brevlåda där förslag kan lämnas.¹⁶⁷ Kim nämner även en Demokrativerkstad som förslag där beslutsfattare och ungdomar kan mötas och komma fram till olika saker som skulle kunna förbättras i kommunen och som beslutsfattaren bjuder in till ungefär fyra gånger per år.¹⁶⁸

Därmed syns att trots gemensamma nämnaren att kommunicera direkt med beslutsfattare skulle ungdomarna när de tänkte utifrån hur det ser ut idag ta sig till beslutsfattarna och det är ungdomarna som bjuder in, medan när de fick möjlighet att tänka utanför sin verklighet och föreställa sig en idealbild var det istället beslutsfattarna som till större del skulle bjuda in ungdomarna till dialog på olika sätt.

I dessa frågor var skillnaderna mellan i vilken kommun ungdomsråden var placerade inte påtaglig, utan istället blir det tydligt att de alla drivs av vissa syften med att vara delaktig där det främsta är att bli lyssnade på för att få delaktighet och inflytande. Detta syfte nämns gällande

---

¹⁶⁴ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁶⁵ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁶⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁶⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁶⁸ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

kommunstyrelsen,¹⁶⁹ ungdomsråden,¹⁷⁰ att knacka på hos politiker,¹⁷¹ ungdomsförbund,¹⁷² mail,¹⁷³ telefon,¹⁷⁴ öppen dialog¹⁷⁵, Demokrativerkstaden,¹⁷⁶ elevråd¹⁷⁷ och rösträtt genom exempelvis Rösträtt 16 som Jazmin och Robin pläderar för.¹⁷⁸ Detta till skillnad mot andra syften som framkommer som bland annat att få debattera för skojs skull,¹⁷⁹ bygga relationer med beslutsfattare,¹⁸⁰ få fler ungdomar intresserade av demokrati/politik,¹⁸¹ ge perspektiv och inblick i ungdomars liv,¹⁸² att det ser bra ut på CVt,¹⁸³ att man vill stötta sin moderorganisation Sveriges Ungdomsråd¹⁸⁴ samt att man vill lära sig processen och/eller argumenten,¹⁸⁵ vilka antingen framkommer av enstaka ungdomar eller i samband med att man vill kunna påverka och bli lyssnad på. Exempelvis menar Ava att det är en bra sak med ungdomsrådet att de vuxna vet vem man är för att det gör att de kan ta en mer seriöst där relationsbyggande är ett steg i processen att bli lyssnad på¹⁸⁶, och Ava, Jazmin och Robin menar att processen och/eller argumenten är bra att kunna för att göra sig hörd på nya och bättre sätt.¹⁸⁷ Även att anordna event nämns som ett sätt att bli lyssnad på. Exempel är pizzahäng med politiker och ungdomar¹⁸⁸ och öppen dialog mellan politiker och barn som en del av ett större event.¹⁸⁹ Clara och Luca menar att ge perspektiv är det viktigaste med att vara delaktiga¹⁹⁰ och nämner inte själva vikten av att bli lyssnade på, men även att ge perspektiv inbegriper att bli lyssnad på varför jag menar att de även ser att bli lyssnade på som ett huvudsakligt syfte med sin delaktighet vilket även framkommer på andra sätt under intervjun. Även resterande ungdomar lyfter att ge perspektiv som en viktig aspekt, men där i

---

¹⁶⁹ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁷⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁷¹ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁷² Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁷³ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁷⁴ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁷⁵ Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁷⁶ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

¹⁷⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd A. 29/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁷⁸ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁷⁹ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

¹⁸⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁸¹ Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁸² Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁸³ Ungdomsråd D. 16/4-2021; Ungdomsråd D. *Intervju med Clara och Luca*. 23/4-2021.

¹⁸⁴ Ungdomsråd C. *Intervju med Jazmin och Robin*. 4/5-2021.

¹⁸⁵ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁸⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁸⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁸⁸ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁸⁹ Ungdomsråd D. 15/4-2021.

¹⁹⁰ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

direkt samband med att bli lyssnade på.¹⁹¹ Trots att andra syften med att vara delaktig lyfts är därmed att bli lyssnad på det centrala syftet för ungdomarna med att vara delaktiga hur än denna delaktighet ser ut.

Det går dock ibland att fråga sig utefter ungdomarnas svar huruvida ungdomarna vill bli lyssnade på under tiden de är just ungdomar. Kim menar exempelvis att h*n vill starta upp en debattklubb i skolan för att kunna öva på att debattera utan pressen av att det ska komma ut ett konkret beslut ur debatten.¹⁹² Robin menar i sin tur att h*n trots att det inte varit möjligt att få särskilt mycket inflytande genom ungdomsrådet är nöjd med att ha fått kunskap om hur beslut tas och hur systemet fungerar, och att h*n skulle vilja vara delaktig i ett ungdomsförbund för att lära sig hur en kan vara delaktig längre fram i livet vid arbete inom politiken, förutom att få diskutera med folk med liknande åsikter och att vara del av en grupp.¹⁹³ Även Ava menar att delaktighet idag kan bidra med delaktighet och jobb inom politiken i framtiden genom att det bygger relationer med politiker, ser bra ut på CVt och att man genom sin delaktighet lär sig hur processen med att ta politiska beslut fungerar.¹⁹⁴ Att ungdomsrådet ser bra ut på CVt och att delaktighet överlag ger jobbchanser i framtiden uttrycks även av både Clara och Luca.¹⁹⁵ Alla dessa metoder för delaktighet som Kim, Robin, Ava, Clara och Luca beskriver är därmed kopplade till möjligheten att få inflytande längre fram i livet.

Även i nutid verkar inflytandet ibland föra med sig oönskade konsekvenser. Exempelvis lyfts frågan om ansvar i vissa av intervjuerna där Clara och Luca menar att ungdomar som är delaktiga behöver ha en vilja och förmåga till ansvar,¹⁹⁶ Ava menar att h*n skulle vilja ha mer ansvar än vad de vuxna i kommunen i nuläget ger,¹⁹⁷ och Kim är skeptisk till att ungdomar överlag får för mycket ansvar för sådant som vuxna skulle kunna sköta vilket framkommer i samtalet om Demokrativerkstaden¹⁹⁸:

Kim: Eh för att jag vet att själv liksom i ungdomsrådet så tar man ju allt såhär, det man vill tar man som ett jobb, så att när jag gör det här eh så måste vi- så måste, så måste jag tänka på budget och blablablabla.

---

¹⁹¹ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁹² Ungdomsråd B. 29/4-2021.

¹⁹³ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

¹⁹⁴ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁹⁵ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁹⁶ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

¹⁹⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

¹⁹⁸ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

Ehm men jag känner mer om jag var beslutsfattare eh så skulle jag ta liksom såhär “Tänk inte att ni måste göra det här nununu att ni måste göra ett såhär beslut nununu att ni ska diskutera fram det här, för det, just nu är inte det hära erat jobb utan det är mitt jobb tillsammans med de här liksom kommunen” eller vad det nu kan vara. /.../

Det verkar därmed finnas vissa risker med att ungdomarna får för mycket inflytande, samtidigt som ungdomarna dessutom uttrycker att de genom sin delaktighet vill lära sig hur de kan vara delaktiga på nya sätt eller delaktiga i framtiden.

Frågan blir därför om det verkligen är i sin ungdom som ungdomarna vill vara delaktiga eller om det räcker för ungdomarna att i nuläget lära sig olika metoder och hur demokratin fungerar för att senare i livet bli delaktig mer på riktigt? Här är det viktigt att rikta uppmärksamhet mot hur ungdomarna anser att det fungerar i praktiken att vara delaktig. Att viljan att bli lyssnad på redan som ungdomar är ett huvudsakligt syfte visar sig genom de mönster som går att finna i vilka möjliggörande och framförallt hindrande faktorer som ungdomarna upplever finnas när de är delaktiga, samt de strategier som de skapar för att komma runt dessa hinder.

Hindrena kan delas upp i två typer där en slags hinder är konkreta upplevda attityder och motstånd och en annan slags hinder är att vissa metoder anses otillgängliga av olika anledningar. De centrala hinder som nämns för den första kategorin, och som till stor del relaterar till ungdomsråd men även elevråd och att ringa in till kommunen, är att man på olika sätt blir utesluten av de vuxna genom att de exempelvis inte tar en på allvar,¹⁹⁹ inte är intresserade av ens perspektiv²⁰⁰ att det finns negativa stereotyper kring ungdomar,²⁰¹ att man inte får återkoppling,²⁰² och att man inte får tillgång till de vuxnas rum.²⁰³ De möjliggörande faktorerna är istället främst det motsatta: att vuxna lyssnar och stöttar ens engagemang,²⁰⁴ tar en på allvar,²⁰⁵ att man får tillgång till de vuxnas arenor,²⁰⁶ att det finns valfrihet i vad man kan göra genom sitt

---

¹⁹⁹ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁰⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁰¹ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd A. 29/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁰² Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd C. 4/5-2021.

²⁰³ Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁰⁴ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁰⁵ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁰⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

engagemang,²⁰⁷ att folk vet att man finns²⁰⁸ och att det är en trygg stämning och trygga vuxna runt om en i ens engagemang.²⁰⁹

Strategierna som skapas för att bemöta hindren varierar men berör främst hur en ska bli tagen på allvar. Ava, Jazmin och Robin konstaterar att det för detta syfte är viktigt att visa sig intresserad och engagerad.²¹⁰ Vidare uttrycker Ava, Kim och Jazmin och Robin att det är viktigt för samma syfte att kunna argumentera och ha kunskap vilket de menar uppnås på olika sätt. Kim och Jazmin och Robin menar att det främst kommer genom utbildning på ett både informellt och formellt sätt och att delta i olika event,²¹¹ medan Ava menar att det handlar om processen.²¹² Följande uttalande från Ava klargör varför just de själva borde höras oavsett variation i hur kunskapen bäst införskaffas,²¹³ trots att alla ungdomarna tydligt uttrycker att alla ungdomar har något att bidra med²¹⁴:

Ava: /.../ Och vi blir också liksom, vi lär oss ju mer om att, ja men asså att uttrycka våra åsikter på ett bättre sätt och tänka igenom alla aspekter innan vi bara kastar ur oss något liksom.

Intervjuare: Mm.

Ava: Vilket också i sig gör att elevrådet tas mer seriöst eftersom att det visar att vi förstår, hur världen funkar liksom.

Intervjuare: Mm. Och varför är det viktigt tänker du?

Ava: För att, då är vi inte bara barn som inte förstår någonting utan då visar ändå att "Okej, men vi förstår hur det här fungerar", eh därför borde vi få vara med att tycka till om det.

Även om alla ungdomar därmed, som nämndes ovan, menar att alla barns och ungdomars perspektiv är viktiga vilket exempelvis illustreras genom att Ava, Jazmin och Robin pekar på att

---

²⁰⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁰⁸ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁰⁹ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²¹⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²¹¹ Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²¹² Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²¹³ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²¹⁴ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

det behövs en variation av ungdomar i ungdomsrådet för att få fler perspektiv att erbjuda de vuxna,²¹⁵ menar de att det ändå är vissa kunskaper som gör det möjligt att tas seriöst av vuxna.

Kim, Jazmin och Robin samt Clara och Luca menar även att det är viktigt att vara en grupp unga som lyfter eller kan stå bakom en åsikt för att tas seriöst.²¹⁶ Kim menar i samband med att höra av sig till kommunen²¹⁷:

Kim: Om det är tillräckligt många typ tio plus pers då vet till exempel kommunen eller vuxna att “Oj det här är på allvar, det är inte bara en som säger något utan det är flera som vet och kan om det här”, och då, då blir det lite mer att man tar det mer på allvar.

Det är alltså både en fråga om att ha vissa kunskaper och en fråga om att kunna vara tillräckligt många och visa sig tillräckligt intresserad för att tas seriöst. Ava nämner även en egen strategi av att ligga på politikerna när de inte svarar och att vara noggrann med att gå och prata direkt med dem eftersom det visar att h*n är engagerad, intresserad, modig och självsäker vilket gör politikerna mer intresserade och tar Ava mer seriöst.²¹⁸ Även Jazmin och Robin talar mycket om en “politikerpersona” som de tar sig an i sammanhang där det är beslutsfattare eller andra okända vuxna i, vilket de upplever gör att de lyssnas mer på. Personan innebär att sträcka på sig, använda lite svårare ord och prata om frågor som vuxna anser intressanta samt att vara väl förberedd och ha slipade argument.²¹⁹

Att ungdomarna skapar dessa strategier pekar på att de anser att lyssnas på idag och inte bara i framtiden vara av vikt. Som Robin uttrycker det²²⁰:

Robin: Det här med metoder att bli lyssnad på är nog det vi jobbar på med varje, varje dag eller jag gör det, eller vi, på varje möte och så.

Att lära sig systemet lovprisas som nämnts av vissa, men exempelvis menar både Clara och Luca att att följa en dagordning och hålla en mötestid, som kan tänkas vara aspekter av att lära sig

---

²¹⁵ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²¹⁶ Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²¹⁷ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²¹⁸ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²¹⁹ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²²⁰ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

systemet, inte är det roliga med ungdomsrådets möten utan det är att komma in på sådant de själva finner intressant att prata om i stunden och låta det bli mer som ett möte mellan vänner än ett kommunmöte.²²¹ Likaså menar som sagt Kim att det är det “tråkiga” att lära sig hantera en budget och sitta och diskutera allvarliga/konkreta frågor länge för att komma fram till ett beslut. Inte desto mindre vill alla tre bidra med nya perspektiv och bli lyssnade på. Att ungdomarna vill ha både delaktighet och inflytande redan i sin roll som ungdom är därmed tydligt.

Om ungdomsrådet fungerar som det ska anser vidare alla sex ungdomar att detta är en bra metod att använda.²²² Att det fungerar som det ska kan utifrån ungdomarnas gemensamma och återkommande syften med att använda ungdomsrådet specifikt vara att ungdomarna får möjlighet att ge vuxna nya perspektiv och inblick i ungdomars liv,²²³ att de blir lyssnade på,²²⁴ kan göra en skillnad,²²⁵ och att de får påverka,²²⁶ alla syften som ungdomarna påpekar gör ungdomsrådet kul - och alla syften som förutsätter att någon lyssnar. Dessutom nämner majoriteten av ungdomarna att de trivs med ungdomsråden eftersom de där får möjlighet att arbeta för ungdomar och ungdomsfrågor,²²⁷ istället för som påpekats av Ava och Kim med en partipolitisk riktning att hålla sig till.²²⁸ Trots att event inte nämns som ett direkt syfte av ungdomarna för att vara delaktiga är även det något som de menar att de uppskattar med ungdomsrådet.²²⁹

Trots att det blir synligt i de olika uttalandena som beskriver olika hinder, möjligheter och strategier att det är viktigt för ungdomar att bli lyssnade på, är dock ännu ett mönster som framkommer att det verkar krävas viss stöttning och bekräftelse för att fortsätta skapa dessa strategier. Jazmin och Robin samt Clara och Luca, i ungdomsråd C och D, är de vars ungdomsråd har svårast att få gehör,²³⁰ och Robin uttrycker²³¹:

---

²²¹ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²²² Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²²³ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²²⁴ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²²⁵ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²²⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²²⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²²⁸ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²²⁹ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²³⁰ Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²³¹ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

Robin: Är det liksom värt att sitta här och verkligen försöka att säga vårt bästa och verkligen liksom grunda det här och läsa flera sidor, asså jag har ju läst tjugo sidor på olika förslag liksom och sedan har vi diskuterat det jättelänge - asså är det värt det? När det inte ens känns som att de lyssnar på oss.

Utan att få någon bekräftelse på att h*n blir lyssnad på verkar alltså Robin börja tvivla på möjligheterna för strategier som att läsa på om ämnet att fungera, och därmed även värdet av delaktigheten. Även Ava och Kim menar att den uppfattade möjligheten att bli lyssnad på är något som påverkar viljan att uttrycka sina åsikter och tankar.²³²

I denna studie syns mönstret att det är i de socioekonomiskt svagare kommunerna som ungdomsråden fungerar sämst i bemärkelsen ger minst inflytande och där det dessutom inte finns särskilt många andra valmöjligheter för att lyfta sin röst som ungdom utifrån vad som framkommer i intervjuerna. För att bli hörd verkar det här bli viktigt att en som ungdom har ett driv och en vilja att kämpa för att bli lyssnad på, vilket skiljer ungdomarna i ungdomsråd C och ungdomsråd D åt. Medan Jazmin och Robin menar att de fortsätter vara engagerade i ungdomsrådet just på grund av att de vill kämpa för att fixa ungdomsrådet så att de kan påverka,²³³ är Clara och Luca som är delaktiga i ungdomsråd D de som i minst utsträckning skapar strategier för att bli lyssnade på. Clara och Luca kommer även från den kommun där det enligt det generella mönstret kring vilka som involverar sig i ungdomsråd var minst troliga att engagera sig från början. Om de inte lyckas få inflytande genom ungdomsrådet och om vuxna genom ungdomsrådet dessutom försöker "lära ut" om demokrati är det inte säkert att de skulle engagera sig överhuvudtaget eftersom det då varken ger någon påverkan eller är kul. Clara menar²³⁴:

Clara: Nej för att det finns liksom inte så mycket egentligen man kan göra, inte i vår, inte vår by, alltså det är antingen ungdomsrådet eller är det inget.

Luca: Mm.

---

²³² Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd A. 29/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²³³ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²³⁴ Ungdomsråd D. 23/4-2021.

Clara: Och typ elevråd och sånt men eh asså de känns inte heller så lockande för att, jag vet inte, där e liksom, om man ska ta ett konkret exempel på vår skola ville de ha (en förändring) det tog fem år att ordna. Ehh så att då hade man ju redan hunnit gå ut den skolan och liksom såhär.

Ungdomsrådet verkar därmed vara den mest tillgängliga metoden för att påverka. Detta nämns även av Robin som anledning till att h*n gick med i rådet från början.²³⁵ Vikten av att just ungdomsråden ger möjlighet till inflytande, speciellt i socioekonomiskt svaga kommuner, syns därmed.

Något annat som syns genom strategierna som ungdomarna tar är att de generellt sett verkar uppfatta sig som mindre värda medborgare med rätt att uttrycka sig än vuxna. Detta syns i hur ungdomarna anser sig behöva hävda sig på olika sätt för att få uttrycka sig som syns i strategierna ovan, men även i hur Jazmin talar om Rösträtt 16²³⁶:

Jazmin: /.../i alla fall själva grejen med rösträtt för oss är väl att eh man ska bli accepterad i själva politiken och att man ska också liksom bryta ner de här barriärerna typ som finns mellan liksom eh politiker och ungdomar att man ska tänka att ungdomar inte är kapabla till eh det här själva beslutet för att om man kollar asså liksom skillnaden på en sextonåring och en artonåring är inte sådär- asså det är inte jättestor den är inte avgörande ././ Och eh sedan, om man kollar liksom på typ hur det var när kvinnor eh, när kvinnor fick rösträtt då användes ungefär samma argument som man använder nu för att man inte ska sänka rösträtten eh som till exempel ah men liksom de är slarviga, de kan inte, de fattar inte det här det är liksom såhär, men, det gör man liksom /.../

Jazmin menar att ungdomar idag utesluts från politiken och att det finns en barriär mellan dem och politiker, och dessutom jämförs gruppen barn med gruppen kvinnor som även tidigare var uteslutna från rösträtten, vilket klart visar att Jazmin, men även Robin som senare fyller på, inte upplever sig fullt inkluderade som medborgare och rättighetssubjekt i demokratin idag. Jazmin och Robin hänvisar dock till CRC i argumenten kring varför de bör få bli lyssnade på.²³⁷ Detta kan tolkas som att de inser att de har en rättighet att bli hörda, och därmed uppfattar sig som rättighetssubjekt, men att vuxna inte respekterar den rättigheten. Inga av de andra ungdomarna nämner dock detta. Frågan blir om det beror på att ungdomarna inte känner till CRC eller att de

---

²³⁵ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²³⁶ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²³⁷ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

inte uppfattar sig som rättighetssubjekt. Oavsett är det tydligt att ungdomarna påverkas vad gäller att uttrycka sig och vara aktiva i demokratin genom att de skapar strategier för att få möjlighet att bli lyssnade på, vilket visar att de inte uppenbart anser sig ha status som medborgare och rättighetssubjekt åtminstone vad gäller detta.

Här kommer vi även in på den andra delen av hinder som är att vissa metoder för att vara delaktiga anses mer tillgängliga än andra, för oavsett hur motiverade ungdomarna är verkar vissa metoder anses ligga utanför räckhåll för antingen ungdomar överlag eller vissa ungdomar.

De mest otillgängliga metoderna är att sitta i riksdagen, på vissa sätt att sitta i ungdomsråd samt att ge förslag direkt till riksdagen/kommunen/skolledningen antingen öga mot öga eller på något annat sätt. Det som gör metoderna otillgängliga är att de kräver vissa typer av kunskap, som trots att ungdomarna som sagt är mycket noggranna med att påpeka att det är ungdomar som har bäst kunskap om sina livsvillkor och att alla borde få möjlighet att vara delaktiga, så verkar inte alla vara lämpade att föra fram dessa tankar. Dels förespråkar ungdomarna ämneskunskaper för att man ska kunna bidra till konversationen,²³⁸ dels krävs det att man är mogen i bemärkelsen är medveten om vad som är ett rimligt förslag²³⁹ och dels krävs det att man kan argumentera och stå upp för sina åsikter.²⁴⁰ Förutom detta krävs olika livserfarenheter som kan ge olika perspektiv. För att sitta i Riksdagen krävs därutöver en lång utbildning, kunskap om logiska och ekonomiska faktorer samt en överblick av situationen,²⁴¹ och att man har många år av arbetslivserfarenhet²⁴² vilket blir en barriär.

Till skillnad mot dessa metoder verkar de mest lättillgängliga vara sociala medier, där det verkar räcka med att ha något att dela med sig av och att veta vilka målgrupper de olika medierna riktar sig mot.²⁴³ Dock menar inte ungdomarna att de skulle använda sociala medier som en plattform för att försöka skapa någon större förändring. Ava och Kim som aktivt använde speciellt Instagram i sitt privata liv för att påverka menar att det främst är för att medvetandegöra andra om frågor²⁴⁴ och till att kritisera saker.²⁴⁵ Sociala medier upplevs inte ge samma möjlighet

---

²³⁸ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²³⁹ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁴⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁴¹ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²⁴² Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁴³ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁴⁴ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁴⁵ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

att skapa förändring som andra metoder främst på grund av räckvidden av det som publiceras som begränsas av ens följarrantal²⁴⁶ till skillnad mot exempelvis ungdomsrådet där beslutsfattare som kan skapa en förändring nås direkt.²⁴⁷ Istället menar de att de skulle använda sociala media för att rekrytera medlemmar,²⁴⁸ få ungdomars åsikter om olika frågor,²⁴⁹ och visa upp sin verksamhet.²⁵⁰

Ett hinder i tillgängligheten med sociala medier skulle dock ha kunnat bli att vissa ungdomar, speciellt Jazmin och Robin samt Clara och Luca menar att vuxna inte ser dessa metoder som lika legitima som andra. Metoderna de jämför med är att gå ut till skolor och prata, så kallade "old school" metoder,²⁵¹ och att skriva en artikel i tidningen.²⁵² Intressant att notera är att det är ungdomarna som är aktiva i ungdomsråden i de socioekonomiskt starkare kommunerna som använder sociala media och de som är aktiva i ungdomsråden i de socioekonomiskt svagare kommunerna som menar att vuxna tänker lägre om denna typ av metod än andra. Ava tar även upp att mail kan uppfattas mer rätt än telefon (sms), eftersom sms lätt blir för personligt på ett sådant sätt att det kan betraktas som misstänksamt och konstigt att en vuxen och ett barn har kontakt på det sättet. Detta kan enligt Ava undvikas genom att inte bli för personlig i samtalsämnen på sms, och metoden är enligt Ava annars en bra metod för att få snabba svar genom,²⁵³ och enligt Clara och Luca mer bekväm att använda än mail.²⁵⁴

Trots denna upplevelse är inte detta något som verkar påverka någon av ungdomarnas val av metoder aktivt utan det anses istället vara de vuxna som borde förändra sitt sätt och bli mer öppna för fler metoder,²⁵⁵ alternativt att man bör använda den mest effektiva eller bästa metoden för sammanhanget oavsett de vuxnas bild av vilka metoder detta inbegriper.²⁵⁶ Undantaget är eventuellt när de ska skriva in saker på sitt CV där både Ava och Clara och Luca menar att vuxna har en stereotyp av att de som är aktiva i ungdomsråd och elevråd är väldigt ansvarsfulla och

---

²⁴⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²⁴⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁴⁸ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁴⁹ Ungdomsråd B. 29/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 23/4-2021.

²⁵⁰ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁵¹ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁵² Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁵³ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²⁵⁴ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁵⁵ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁵⁶ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

skötsamma. Detta kan utnyttjas till CVt.²⁵⁷ Kopplingen som ungdomarna själva drar mellan elevråd och ungdomsråd är istället att det är där de engagerade ungdomarna är.²⁵⁸ Dessutom menar Ava att kontakt med politiker borde etableras via mail då det är mindre påträngande.²⁵⁹

Sammanfattningsvis går det att se ett flertal mönster. För det första vill ungdomarna primärt bli lyssnade på och helst få vara delaktiga och få inflytande genom sin delaktighet i demokratin. Detta gäller utan undantag med reservation för nivåer i inflytandet, och handlar både om inflytande idag och inflytande i framtiden genom att lära sig demokrati. För det andra finns det vissa variationer utifrån kommunens socioekonomiska status. En av dessa är vilka metoder ungdomarna tänker på för delaktighet och inflytande där de socioekonomiskt svagare associerar delaktighet med en större bredd av metoder. En annan är att ungdomarna från ungdomsråden i de socioekonomiskt svagare kommunerna har mindre möjlighet att få inflytande genom ungdomsråden jämfört med de socioekonomiskt starkare, trots att det kanske är där det är som viktigast att ungdomsråden fungerar eftersom det där finns färre tillgängliga metoder för att få inflytande. Avslutningsvis uppfattar alla ungdomar vissa metoder för delaktighet och inflytande som mer tillgängliga än andra, där den minst tillgängliga metoden är Riksdagen och den mest tillgängliga är sociala media, och trots att det inte direkt påverkar ungdomarnas val av metod ser de olika metoder som upplevda mer rätt eller fel speciellt av vuxna, främst sociala media.

Nu när ungdomarnas åsikter har presenterats kommer Foucaults tre begrepp makt/kunskap, disciplinär makt och governmentality att appliceras.

4.3 Applicering av Foucault

I denna del av analysen applicerar jag Foucaults tre begrepp makt/kunskap, disciplinär makt och governmentality på ungdomarnas svar för att lyfta fram olika maktaspekter i det de säger och konsekvenserna det kan få för huruvida det är givande att ha det dubbla syftet att både lära ut om demokrati och ge inflytande till ungdomar.

---

²⁵⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁵⁸ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁵⁹ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

4.3.1 Makt/kunskap

I ungdomarnas uttalanden går det att utläsa att den typ av makt/kunskapsregimer som Foucault beskriver fortfarande är närvarande där vetenskap ses som den sanna kunskapen och värderas högst. Ungdomarna ser nämligen utbildning av olika slag som en högre stående form av kunskap än att endast ha livserfarenheter. Detta syns i att de exempelvis hävdar sig själva vara inlästa och/eller kunniga på vissa ämnen eller sakområden som gör att de själva borde tillfrågas av de vuxna, att de skapar strategier som att argumentera på ett för vuxna tillfredsställande sätt och går in i en politikerpersona. När Jazmin och Robin argumenterar för att införa Röst rätt 16 använder de sig även av dessa typer av argument där de dels hänvisar till forskning som ett argument för att införa den lägre röst rätten och dels hänvisar till att ungdomar idag är mer allmänbildade än vad tidigare generationers ungdomar var, vilket gör dem mer lämpade att rösta²⁶⁰:

Robin: /.../ Jag kan säga också att det finns, de har gjort experiment i både Tyskland och i Norge har jag för mig, jag är nittio procent säker på att det är de två länderna, där man har låtit sextonåringar rösta i några val, och där har länderna ställt sig positiva till sänkt röst rätt och att de säger liksom att det blev bra eh och att det är just mycket så här asså mycket fördomar om ungdomar som gör att, som är typ så här som vuxna har hittat på *skrattar* eh som är om hur det är, hur ungdomar beter sig som inte är sant och då tänker jag att istället för att de ska säga hur ungdomar beter sig kan de inte bara låta ungdomar berätta för dem hur de beter sig och hur de vill?

Intervjuare: Mm.

Robin: Och dessutom dem, det är mycket så här "Ja men när jag var sexton då brydde jag mig bara om idrottslag" liksom, då är det så här eh du var sexton år för trettio år sedan det har också hänt skillnad och det är också så här till exempel sociala medier har ju asså jag tror att sociala medier allmänbildar många människor, det finns dåliga sidor också men jag tror också att det finns stora bra sidor i det, man får ta del av mycket information.

Detta kan påvisa hur ungdomarna faller in i den rådande makt/kunskapsregimen istället för att försöka utmana den genom alternativa sanningsanspråk.

---

²⁶⁰ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

Dock bör det poängteras att dessa makt/kunskapsregimer till viss del utmanas genom vissa av ungdomarnas uttalanden där livserfarenheter ges en hög status. Ett exempel går att se i Avas uttalande om varför ungdomar ska få bidra med sina synpunkter kring skolan:²⁶¹:

Ava: /.../ Jag tycker att man får, asså, man drar inte nytta så mycket av asså åldersskillnaderna för om man vill ha, asså om man vill ta bra beslut gällande skolan då tror jag att asså man får liksom utnyttja att “Okej vi har barn nu som är intresserade av att säga vad de tycker om skolan” då kanske man bör utnyttja asså deras livskunskap kring skolan men samtidigt då utnyttja de äldres kunskap kring såhär logiska faktorer och ekonomiska faktorer.

Uttalanden som dessa återkommer som nämnts bland ungdomarna, och det går därmed att utläsa en utmaning av makt/kunskapsregimerna som därmed till viss del skapar nya maktrelationer eftersom det gör att ungdomarna inte uppfattar uteslutande de vuxnas kunskapssyn som legitim.

Trots detta bör det inte glömmas bort att ungdomarna ändå ser andra kunskaper än livserfarenheter som nödvändiga för att komma åt många av metoderna för att vara delaktiga, inte endast de mest otillgängliga som riksdagen. Även exempelvis debattartiklar kräver ett “bra språk”,²⁶² och många metoder som bland annat att prata med en politiker, kräver att en person kan argumentera genom att vara insatt i ett ämne.²⁶³ Vad som är ett bra språk och en bra argumentation är i sig sådant som ungdomarna inte utmanar i någon större utsträckning åtminstone vad gäller beteenden vid användande av metoden. Kim uttrycker exempelvis att ungdomar kan hjälpa vuxna att förstå olika slangord,²⁶⁴ men att detta skulle vara något som utmanar makt/kunskapsregimerna för att komma åt vissa metoder var inte något som nämndes.

Sammanfattningsvis går det att se att ungdomarna inte i särskilt hög utsträckning utmanar de makt/kunskapsregimer som finns genom att möjliggöra nya saker att tolkas som sanning. Ibland hävdas ungdomars livserfarenheter som en högt stående form av kunskap men i och med att ungdomarna värderar denna kunskap lägre ju större sammanhanget blir och ju fler människor som påverkas av deras delaktighet påvisas att denna typ av sanning inte fullt ut värderas lika högt som vetenskapen. Konsekvenserna detta får är att metoderna som blir tillgängliga för alla ungdomar att använda begränsas vilket hindrar ungdomarnas röster från att lyftas. Detta eftersom

---

²⁶¹ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²⁶² Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁶³ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁶⁴ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

ungdomarna föredrar och söker sig till mer svårtillgängliga metoder för delaktighet eftersom det är där de uppfattar sig kunna få inflytande. Där anpassar de sig efter de vuxnas förväntningar på deras kunskaper genom att exempelvis lära sig att argumentera för ett på vuxna tillfredsställande sätt, lära sig vilka förslag som är rimliga och inta en politikerpersona. De som inte vill anpassa sig till dessa makt/kunskapsregimer utesluts därmed.

4.3.2 Disciplinär makt

Även den disciplinära makten syns tydligt i ungdomarnas uttalanden. Ungdomarna signalerar genom sina strategier och sin syn på kunskap att de vuxna är normen och att de själva försöker att komma närmare den normen genom att vara rimliga, inta en politikerpersona, lära sig argumentera, retorikregler²⁶⁵ visa sig engagerade och intresserade, och använda ett “bra språk”, och därmed avviker från den annars lågt värderade gruppen barn. Vi ser alltså den hierarkiska observationen tydligt där ungdomarna är medvetna om att de observeras av vuxna och därmed måste bevisa sig så att de placeras högre upp på den hierarkiska skalan än vad barn generellt gör genom att bete sig på vissa sätt. Clara och Luca har exempelvis en diskussion om ifall en person behöver vara “mogen”, för att vara delaktig²⁶⁶:

Luca: /.../ och där är ju många som ja men jag vet ju i min klass och så som är väldigt omogna som inte alls hade passat som det. Men sedan samtidigt är där ju många både i vår ålder och yngre som är alltså sjukt mogna och har kunskapen till det.

Clara: Ah. Men samtidigt borde ju alla ha rätt att ha ett bra inflytande och kunna vara delaktiga även fast man egentligen kanske inte borde ha det. Tycker jag i alla fall.

Luca: Ja, det tycker jag med men till en viss del kanske.

Trots att alla ska få vara delaktiga på ett teoretiskt/etiskt plan verkar därmed vissa vara mer lämpade, något som, som nämnts, återkommer bland ungdomarna. Genom detta ser vi även hur normaliserandet av dömande är synligt i uttalandena, eftersom ungdomarna dels blir dömda av

---

²⁶⁵ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁶⁶ Ungdomsråd D. 15/4-2021.

vuxna och dels själva granskar andra ungdomar och dömer dem efter vissa kriterier som utgår från normen att vara vuxen.

Avslutningsvis syns även examinationen i ungdomarnas uttalanden genom att de talar om att det för att sitta i riksdagen exempelvis krävs viss utbildning som Ava nämner, men även i att framförallt Ava och Clara och Luca menar att deras engagemang i elevråd och ungdomsråd ser bra ut på CVt. Att ha varit delaktiga i demokratin där de visat sig engagerade och att de kunnat påverka samhället gör enligt dem att de blir mer attraktiva på arbetsmarknaden senare i livet,²⁶⁷ och ungdomsrådet framförallt men även elevrådet kan därmed tolkas som en slags examination som bevisar deras kunskaper inför framtiden. CVt i sig visar även på hur ungdomarna är måna om att arkivera sina examinationer. Det kan tolkas som ett ytterligare sätt att bevisa att de bör få en högre placering i den hierarkiska skalan där den vuxna är normen än en ungdom som inte har varit delaktig i demokratin.

Sammanfattningsvis är alla tre aspekter av den disciplinära makten synliga i ungdomarnas uttalanden. Konsekvenserna detta får är att ungdomarna möjligtvis inte kan känna att de kan vara sig själva i sin delaktighet²⁶⁸ eftersom de är medvetna om att en bra prestation i delaktigheten bidrar till att de värderas högre som "fall". Jazmin uttrycker dock om politikerpersonan²⁶⁹:

Jazmin: /.../Eh och den här rollen kan väl, asså jag menar, den, är ju också en del av mig och den- Jag är egentligen ganska fine med den för jag tycker om den för den får mig att känna mig lite såhär som, som de andra som är därinne. Eh och lite mer bekväm i själva situationen. Typ.

Vi ser här att det finns två olika budskap som förs fram där Jazmin å ena sidan är bekväm med sin persona och å andra sidan upplever den behövas för att bli accepterad. Kanske summerar detta både riskerna och möjligheterna som makten för med sig, där Foucault som sagt menar att makt inte endast är hindrande och repressiv utan även skapande av subjekt. Exakt denna dubbla bemärkelse av makten anser jag blir tydlig genom Jazmins uttalande, och hur vi ska förhålla oss till detta som människor beror på huruvida makten upplevs problematisk. Trots att ungdomarna som intervjuats till denna studie uttrycker tankar som skulle kunna bli problematiska för gruppen barn i stort är det inte märkbart att de hittills ser den nuvarande disciplinära makten med den

---

²⁶⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁶⁸ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

²⁶⁹ Ungdomsråd C. 28/4-2021.

vuxna som normen som mer problematisk än de kan hantera, med delvis undantag från Clara och Luca som vilka som nämnts inte skapar strategier i samma utsträckning som de resterande ungdomarna. Huruvida detta beror på att de är ungdomar som redan är inne i de demokratiska arenorna och uppfattar sig själva på ett subtilt uttryckt sätt som högre i hierarkin än andra ungdomar eller om ungdomar i allmänhet anser den vara hanterbar och legitim är upp till framtida forskning att avgöra.

4.3.3 Governmentality

Avslutningsvis syns även governmentality i ungdomarnas uttalanden. Framförallt är ungdomarna väl medvetna om vad det innebär att vara en demokratisk medborgare. Ungdomarna vill bland annat arbeta för frågor som inte gynnar dem själva,²⁷⁰ sätta ämnet eller gruppen framför sig själva i argumentationer²⁷¹ och inser vikten av att bygga argument på majoritetsprincipen genom att de menar att exempelvis en grupp ungdomar är bättre än en ensam ungdom²⁷² samt att röstningar av olika slag kan ge bärkraft åt argument.²⁷³ Detta är även sådana saker som de lär sig genom att vara engagerade i demokratin genom framförallt ungdomsråd, elevråd och direktkontakt med politiker/kommunen eftersom de anser det lättare att bli lyssnade på om sådana strategier appliceras, där därmed en rot till styrningen kan identifieras. Att de överhuvudtaget är intresserade av att bli lyssnade på och få inflytande genom olika metoder kan även det tolkas som ett sätt på vilket de har inorporerat en syn på att delaktighet bidrar till högre status.²⁷⁴ Detta visar på demokratiska värderingar eftersom demokrati enligt Sveriges riksdag präglas av folkstyre med majoritetsprincipen.²⁷⁵ Att prioritera metoder som kräver vissa strategier utgör även ett sätt genom vilket de styr sig själva in på ett för samhället gynnande sätt eftersom det gör det möjligt att upprätthålla de nuvarande institutionerna som enligt Foucault som nämnts är produkter av makt-kunskapsregimer.²⁷⁶ Jazmin och Robin, Kim, Clara och Lucas vilja att få

---

²⁷⁰ Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁷¹ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁷² Ungdomsråd B. 29/4-2021.

²⁷³ Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁷⁴ Ungdomsråd A. 24/4-2021; Ungdomsråd C. 28/4-2021; Ungdomsråd D. 16/4-2021.

²⁷⁵ Sveriges riksdag. U.å. *Demokratins kännetecken: Tre centrala värden*. (Elektronisk)

<http://firademokratins.riksdagen.se/fordjupning/demokratins-varderingar/demokratins-kannetecken/#> Hämtad: 26/5-2021.

²⁷⁶ Jämför Gallagher. 2008. s. 402.

andra ungdomar intresserade av demokrati och politik kan likaså uppfattas som ett sätt att även styra in andra ungdomar i dessa demokratiska värderingar. Även Ava uttrycker en sorg över att inte fler ungdomar är engagerade.²⁷⁷ Att styra sig själva i denna riktning anser jag är ett tydligt tecken på liberal governmentality där både individen och samhället gynnas av ungdomarnas självstyrning i en riktning mot statskicket som enligt humanvetenskaperna objektivt utmärks som den bästa och som därmed anses rationell att följa: demokratin.²⁷⁸

Utifrån vad jag funnit verkar ingen av dessa styrningar utmanas av ungdomarna, något som kan tyda på att styrningen har lyckats.

---

²⁷⁷ Ungdomsråd A. 24/4-2021.

²⁷⁸ Se exempelvis Joakim Öjendal & Peter Johansson. 2014. "Statsbyggnad, demokrati och mänskliga rättigheter" i Karin Aggestam & Kristine Höglund (red). *Om krig och fred: en introduktion till freds- och konfliktstudier*. Studentlitteratur: Lund. 2014; Stern. 2006. s. 99-101, 126.

5 Slutsatser och diskussion

Frågeställningen jag ställde i början av uppsatsen var:

Hur bör de svenska ungdomsrådens dubbla syften förstås mot bakgrund av de syften som ungdomarna själva har med att vara delaktiga i demokratin?

Genom analysen går det att se att det syfte som ungdomar främst har med att vara delaktiga är att bli lyssnade på och därmed få möjlighet till delaktighet och inflytande. Detta är något som eftersträvas både i nutiden och i framtiden, och ungdomsråd verkar av ungdomarna uppfattas som en tillgänglig och bra metod för det syftet om det fungerar som det ska. Utifrån detta skulle det gå att säga att det inte finns några problem med att ha kvar det dubbla syftet med ungdomsråden att lära ut om demokrati och att ge inflytande och att en paradox med att ungdomsråd å ena sidan skapats för att ge ungdomar möjlighet till inflytande och å andra sidan prioriterar framtida vuxna inte existerar. Men det finns vissa saker som är värda att ha i åtanke.

Vad gäller inflytande var det något som alla ungdomar menade att de ville ha genom ungdomsrådet, även de som gått med av primärt andra anledningar som Clara och Luca. I vilken utsträckning de ville ha inflytande varierade dock lite där åtminstone Kim var skeptisk till det stora ansvar ungdomar ofta får i förhållande till att ta hand om budget och att ha ett krav på sig att komma fram till ett beslut. Vad som blir tydligt är dock att dessa tvivel inte enbart relaterar till inflytande utan också till delen att lära sig om demokrati där en budget och diskussion inför beslut kan tänkas ingå. Clara och Luca menade att snabba, ämnesfokuserade möten genom att följa en dagordning under mötena inte var att föredra, något som även det kan tänkas handla mer om att lära sig om demokrati än att få inflytande eftersom åsikter kan uttryckas även utan en dagordning. Vad som blir tydligt är därmed att medan alla ungdomar som intervjuats är med i ungdomsrådet med åtminstone ett partiellt syfte att få vara delaktiga och få inflytande, är det endast två stycken, Ava och Robin som uttryckligen menar att de uppskattar att delta för att även lära sig om demokrati i just ungdomsråden, samt Jazmin mer mellan raderna.

Utifrån detta blir svaret på frågeställningen att det kan vara givande att ha det dubbla syftet med ungdomsråd att både lära ut om demokrati och ge inflytande till ungdomar så länge en

dialog förs med ungdomar kring hur mycket inflytande de vill ha och vad det är de egentligen vill lära sig, där vuxna bör vara uppmärksamma och reflexiva kring varför ungdomarna vill lära sig vissa saker. Detta eftersom en stor del av de strategier som ungdomarna tog till syftade till att få mer inflytande genom att anpassa sig till de olika maktspekterna som syntes utifrån makt/kunskap, disciplinär makt och governmentality, vilket i sig kan vara en strategi att bli accepterade som likvärdiga medborgare och rättighetssubjekt i den svenska representativa demokratin som vi sett att ungdomarna inte uppenbart uppfattar sig som idag. Det gäller att i syftesformuleringen av ungdomsrådets verksamhet ta ställning till detta så att konsekvenserna av att ha det dubbla syftet att lära ut om demokrati och ge inflytande till ungdomarna blir tydligt. Att prioritera inflytande verkar dock givande eftersom detta är något alla ungdomar i denna studie strävar efter med sin delaktighet i demokratin. Detta blir även speciellt viktigt i fråga om ungdomsråd eftersom detta verkar vara en av de mer tillgängliga metoderna för ungdomar i socioekonomiskt svaga kommuner att få inflytande genom. På detta sätt kan paradoxen undvikas.

I förhållande till tidigare forskning går det att konstatera att min studie både bekräftar och avviker från tidigare resultat. I likhet med tidigare forskning går det att se att ungdomarna associerar olika metoder med delaktighet och inte endast de som kopplas till den representativa demokratin. Det kan även konstateras att likt tidigare forskning visar syns det i min studie att ungdomarna på olika sätt anpassar sig till vuxennormer i sitt engagemang vilket hindrar vissa från att kunna/vilja delta. Detta skulle kunna bekräfta studierna om demokratityper som menar att demokratin bör skapa utrymme för olikheter att delta i demokratin eftersom ungdomarnas strategier för att bli lyssnade på och inkluderade som medborgare och rättighetssubjekt liknar varandra, trots ungdomarnas och ungdomsrådets olikheter, vilket exkluderar ungdomar som inte vill använda sig av dessa strategier. Dock är ungdomarna generellt sett nöjda med metoden ungdomsråd för att delta i demokratin, om råden fungerar som de ska. I samband med detta visar även min studie till skillnad från Gordon och Tafts artikel att ungdomarna som engagerar sig i ungdomsråd visst vill kunna påverka och inte menar att röst är detsamma som inflytande, och dessutom verkar ungdomarna inte som olika studier talar för nödvändigtvis föredra metoder som faller inom idealet för deltagardemokratin utan även vilja delta i metoder som mer hör samman med de representativa demokratiidealet likt ungdomsförbund och att rösta.

Framtida forskning kan utifrån detta fokusera på att tydliggöra vilka metoder som ungdomar använder i vilka syften. Exempelvis skulle det vara intressant att få förståelse för varför ungdomar väljer att gå med i ungdomsförbund som är än mer involverat i den representativa demokratin struktur än vad ungdomsråd är, men även ungdomar som är delaktiga genom metoder som traditionellt inte skulle tolkas som delaktighet som exempelvis Clara och Luca nämnde som att "sköta sig", som liknar 'constructive social participation' medborgarskapsmodellen Smith et. al talar om. Att studera grupper av ungdomar som är engagerade på andra sätt skulle vara intressant för att se hur de förhåller sig till olika syften med att delta i demokratin genom olika metoder, men även hur de gör när syftena möter hinder för att uppnås där det i den här studien kunde identifieras en skillnad utifrån socioekonomi.

Genom att fortsätta visa intresse för varför ungdomar agerar som de gör och våga tänka utanför ramen av hur de borde delta kan vi komma några steg närmare att få barn och ungdomar att uppfatta sig som fullvärdiga medborgare och som rättighetssubjekt, och att uppfylla barns mänskliga rättigheter, det ungdomspolitiska målet och det demokratiska målet. Detta genom att barn och ungdomar får vara med och delta och få inflytande i demokratin, genom de metoder som de själva föredrar.

Referenser

Akademiska publikationer

- Amnå, Erik & Joakim Ekman. 2014. "Standby citizens: diverse faces of political passivity"
European Political Science Review, Vol 6, No 2. s. 261–281.
- Bessant, Judith. 2004. "Mixed messages: Youth participation and democratic practice",
Australian Journal of Political Science. Vol 39 No 2. s. 387-404.
- Cockburn, Tom. 2007. "Partners in power: A radically pluralistic form of participative
democracy for children and young people". *Children & Society*. Vol 21. No 6. s. 446–57.
- Esaiasson, Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns & Lena Wängnerud. 2017.
Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ & marknad. 5 uppl. Stockholm:
Wolters Kluwers.
- Farthing, Rys. 2010. "The politics of youthful antipolitics: Representing the 'issue' of youth
participation in politics." *Journal of Youth Studies*, Vol 13, No 2. S.181-195.
- Gallagher, Michael. 2008. "Foucault, Power and Participation." *International Journal of
Children's Rights* Vol. 16 No. 3. s. 395–406.
- Garcia Albacete, Gema. 2014. *Young People's Political Participation in Western Europe:
Continuity or Generational Change?* Palgrave Studies in European Political Sociology.
Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Gilljam, Mikael & Jörgen Hermansson. 2003. "Demokratins ideal möter verkligheten". I Mikael
Giljam & Jörgen Hermansson (red). *Demokratins mekanismer*. Liber: Malmö. 2003. s.
10-30.
- Gordon, Hava R. & Jessica K. Taft. 2013. "Youth activists, youth councils, and constrained
democracy." *Education, Citizenship and Social Justice*, Vol. 8 No. 1. s. 87-100.
- Hansen Oewehag, Monica. 2013. "Barnintervjun - ur barnperspektiv och barns perspektiv" i
Soly Erlandsson & Lena Sjöberg (red.). *Barn- och ungdomsforskning: Metoder och
arbetssätt*. Lund: Studentlitteratur. 2013. s. 157-177.

- Kassman, Anders & Johan Vamstad. 2019. "Local Public Administration as Facilitator of Political Youth Participation – Good Intentions and Institutional Shortcomings." *International Review of Sociology*. Vol. 29 no 3. s. 484–97.
- Lantz, Annika. 2013. *Intervjumetodik*. 3., [Omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Matthews, Hugh. 2001. "Citizenship, youth councils and young people's participation." *Journal of Youth Studies*. Vol 4 No 3. s. 299-318.
- McGinley, Brian & Ann Grieve. 2009. "Maintaining the status quo? Appraising the effectiveness of youth councils in Scotland" i Barry Percy-Smith & Nigel Thomas (red). *A Handbook of Children and Young People's Participation: Perspectives from Theory and Practice*. London; New York: Routledge. 2009. s. 254-261.
- Nilsson, Roddy. 2008. *Foucault : En Introduktion*. Malmö: Égalité.
- Rouse, Joseph. 2005. "Power/Knowledge". i Gary Gutting (red) *The Cambridge Companion to Foucault*. 2. uppl. Cambridge Companions to Philosophy. Cambridge University Press: Cambridge. 2005. s. 95-122.
- Ryen, Anne. 2004. *Kvalitativ Intervju : Från Vetenskapsteori till Fältstudier*. Malmö: Liber ekonomi.
- Smith, Noel, Ruth Lister, Sue Middleton & Lynne Cox. 2005. "Young People as Real Citizens: Towards an Inclusionary Understanding of Citizenship." *Journal of Youth Studies*. Vol 8. No 4. s. 425–43.
- Smith, Rhona & Lorna Smith. 2018. "Qualitative Methods" i Lee McConell & Rhona Smith (red). *Research Methods in Human Rights*. London: Routledge. 2018. s. 70-93.
- Stern, Rebecca. 2006. *The Child's Right to Participation : Reality or Rhetoric?* Uppsala: Department of Law, Uppsala University.
- Thomas, Nigel. 2007. "Towards a Theory of Children's Participation" i *International Journal of Children's Rights* Vol. 15, No. 2. s. 199-218.
- Turkie, Alan. 2009. "More than crumbs from the table: A critique of youth parliaments as models of representation for marginalised young people" i Barry Percy-Smith & Nigel Thomas (red). *A Handbook of Children and Young People's Participation: Perspectives from Theory and Practice*. London; New York: Routledge. 2009. s. 262-269.

- Wall, John. 2012. "Can Democracy Represent Children? Toward a Politics of Difference." *Childhood: A Global Journal of Child Research* Vol. 19, No. 1. s. 86-100.
- Wibeck, Victoria. 2010. *Fokusgrupper : Om Fokuserade Gruppintervjuer Som Undersökningsmetod*. 2, Uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Öjendal, Joakim & Peter Johansson. 2014. "Statsbyggnad, demokrati och mänskliga rättigheter" i Karin Aggestam & Kristine Höglund (red). *Om krig och fred: en introduktion till freds- och konfliktstudier*. Studentlitteratur: Lund. 2014. s. 227-240.

Övrigt

- Andersson, Erik. 2015. *Nya portar? Ungas politiska delaktighet i politiska beslutsprocesser på kommunal nivå*. Underlagsrapport till 2014 års Demokratiutredning. Högskolan i Skövde, Institutionen för hälsa och lärande.
- Convention on the Rights of the Child*, 1577 U.N.T.S. 3, 20 November 1989.
- Foucault, Michel & Colin Gordon. 1980. *Power/Knowledge : Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. 1 Amerikanska uppl. Pantheon Books: New York.
- Foucault, Michel. 1991. *The Foucault Reader : [An Introduction to Foucault's Thought, Which Includes Some Previously Unpublished Material]*. Harmondsworth: Penguin Books.
- International Covenant on Civil and Political Rights*, 999 U.N.T.S. 171, 16 December 1966.
- Ljungberg, Elisabet & Anna Norling. 2001. "Ungdomsråd – socialisation och revolution på samma gång" i Kommundemokratikommittén. *SOU 2001:48: Att vara med på riktigt - demokratiutveckling i kommuner och landsting, Bilagor del 3*. 2001. s. 513-575.
- Lunds universitet. Humanistiska och teologiska fakulteterna. 15/10- 2020. *LU Zoom: LU:S EMÖTESVERKTYG FÖR UNDERVISNING OCH MÖTEN* (Elektronisk)
<https://www.ahu.lu.se/resurser/lu-zoom> Hämtad: 17/5-2021.
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. 2019. *Fokus 19: Det vore ju kul om de frågade nån gång - Ungas möjligheter till inflytande på lokal nivå*. (Elektronisk resurs).
- Nationalencyklopedin. U.å. *Metod*. (Elektronisk)
<https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/metod> Hämtad: 14/5-2021.

- Person som arbetar med ungdomsråd. 2021. *Email 20/5-2021*. Författarens arkiv.
- Regeringen. 2021. *Regeringens skrivelse 2020/21:105: Ungdomspolitisk skrivelse*. Stockholm.
- Regeringsformen*. (Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform t.o.m. SFS 2018:1903).
- Regeringskansliet. 19/5- 2015. *Mål för ungdomspolitiken*. (Elektronisk)
<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/ungdomspolitik/mal-for-ungdomspolitiken>
/ Hämtad: 14/5-2021.
- Regeringskansliet. 4/2 2020. *Mål för demokrati och mänskliga rättigheter*. (Elektronisk)
<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/demokrati-och-manskliga-rattigheter/mal-for-demokrati-och-manskliga-rattigheter/> Hämtad: 14/5-2021.
- SOU 2016:5. *Låt fler forma framtiden! Del A*. Betänkande av 2014 års Demokratiutredning –
Delaktighet och jämlikt inflytande. Stockholm.
- Statistiska centralbyrån. U.å. *Socioekonomisk indelning (SEI)*. (Elektronisk)
<https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/socioekonomisk-indelning-sei/> Hämtad: 17/5-2021.
- Sveriges riksdag. U.å. *Demokratins kännetecken: Tre centrala värden*. (Elektronisk)
<http://firademokratins.riksdagen.se/fordjupning/demokratins-varderingar/demokratins-kannetecken/#> Hämtad: 26/5-2021.
- Sveriges riksdag. 2003-06-05. *Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor*.
- United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights. U.å. *View the ratification status by country or by treaty: Ratification Status for Sweden*. (Elektronisk)
https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=168&Lang=EN Hämtad: 21/5-2021.
- Universal Declaration of Human Rights, Resolution 217 (III), 10 December 1948.*

Bilagor

Bilaga 1- Intervjuguide

Öppningsfrågor

- Hur gamla är ni?
- Hur länge har ni bott i kommunen?
- Hur länge har ni varit med i ungdomsrådet?
- (Känner ni varandra?)

Introduktionsfrågor

- Vad är det ni tänker på när jag säger metoder för delaktighet och inflytande i demokratin?
- Vad innebär det att ha kunskap om inflytande och delaktighet i demokratin och hur det går till?
- Vem har kunskap om inflytande och delaktighet i demokratin och hur det går till?

Övergångsfrågor

- Varför vill ni vara delaktiga i demokratin?
- Hur kom det sig att ni gick med i ungdomsrådet?
- Berätta om hur ungdomsrådet går till! Vad tänker ni om det?

Nyckelfrågor

- Vilken metod skulle ni välja för att delta i demokratin om ni fick välja helt fritt?
- Vad är viktigt för er när ni är delaktiga i demokratin? Hur uppnår ni det? Vilka metoder kan det innebära att använda?
- Tänk er att ni tar över som beslutsfattare i en kommun för en dag och själva kan bestämma hur ungdomar ska kunna nå er - hur skulle de få göra det?
- Finns det metoder att delta i demokratin genom som ni tycker är mer rätt eller fel eller som ni tror andra tycker är mer rätt eller fel?

Avslutande frågor

- Sammanfatta vad som sagts

Slutfråga

- Är det något ni skulle vilja berätta för mig som ni tycker att jag har glömt att fråga om?
- Tycker ni att ni har fått ut något av intervjun? Vad?
- Tack!